

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen/ september-oktober 2014

*Zoeken
naar zin,
een teken
des tijds*

© Martha Hoffenkamp

NIEUWE PASTORALE
OPSTELLING

NIEUWE RICHTLIJN
LITURGIE

GELOOFSOEVERDRACHT
IN HET GEZIN

PASTORALE EENHEID

Relevant - Nummer 05
TWEEMAANDELIJKS
September-oktober 2014
Afgiftekantoor Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

Toevallig zag Josée Bluekens, voorzitter van vzw Markdal in Merksplas, vorig jaar mgr. Bonny op de luchthaven van Lourdes. Ze trok haar stoute schoenen aan en nodigde hem uit. In juni brachten mgr. Bonny en vicaris Bruno Aerts een bezoek aan Markdal: het dagcentrum Markdal, het Vonderke, een dagverblijf voor kinderen met een beperking, en HoogMark, een tehuis voor personen met een beperking in Hoogstraten. Beiden waren sterk aangegrepen door de zorgen die de bewoners torsen en door de beklijvende vraag van de ouders van de kinderen die in het Vonderke worden opgevangen: "Wat als wij er niet meer zijn? Wie zal er dan voor ons kind zorgen?"

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Zoeken naar zin, een teken des tijds	4
Paus Franciscus over geluk	10
Veranderingen op til:	
pastorale opstelling en liturgie	12
Diocesane Pastorale Raad	
over geloofsoverdracht in het gezin	14
Vraagbaak over pastorale eenheden	16
Groep in de kijker: Adem-Tocht	18
Estafette: Guislain Kibete Nkwar	19
De kiosk	20
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofredactie: Ilse Van Halst
 Redactieraad: Johan Govaerts, Saskia van den Kieboom, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Kristin De Raeymaecker, Lea Verstricht, Hilde Welfens

Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Frank Bahmüller

DE SPIRITUELE SPORTER

Hadden we vroeger houvast aan ons geloof en onze plek in de gemeenschap onder de kerktoeren, dan lijkt deze zingevende verankering vandaag steeds meer weg te vallen – soms kennen we onze burens niet meer – en bewandelen we letterlijk vaak andere

wegen op zoek naar zin. Die lijken we vooral te vinden in onze vrijetijdsbesteding. Dat hierbij de focus ligt op het lijfelijke afzien, verwondert Bart Vanreusel geenszins.

De zorg voor het lichaam neemt ontzettend toe onder invloed van wat de sportsocioloog van de KU Leuven 'de gezondheidsdwang' van onze samenleving noemt. Hij onderkent hierin ook een onbewuste reactie op de steeds meer virtuele wereld waarin we leven. Massa's mensen putten geen voldoening uit hun werk en wat ze daar presenteren als radertje van een groot vaak gedigitaliseerd geheel, noch in hun familie omdat die banden soms losser zijn dan vroeger als ze al niet helemaal doorgeknipt zijn. Daarom zijn ze op zoek naar nieuwe vormen van identiteit. Een sportidentiteit is er een van.

Dat vertaalt zich concreet in een steeds groeiend aantal 'pelgrims' al dan niet gelovig, joggers voor het goede doel, fietsers voor Noord-Zuid-projecten enzovoort. Hierover ontdek je meer in deze *Relevant*. We lezen de apostolische exhortatie van paus Franciscus over wat geluk echt inhoudt. Zoeken naar zin is immers zoeken naar inhoud en betekenis in het leven. Mensen willen dat hun leven de moeite waard is. Ze willen vooral gelukkig zijn.

September betekent ook de start van een nieuw pastoraal werkjaar. Daarin zijn heel wat veranderingen op til in ons bisdom: op het vlak van pastorale opstelling, groei naar pastorale eenheden en liturgie. Heel wat werk voor de boeg dus ...

Heb je er 'zin' in?

Ilse Van Halst

© vzw Markdal

MENSEN VAN DE WEG

De oudste naam voor christenen zou 'mensen van de weg' geweest zijn. Pas later kwam de naam 'christenen' in gebruik. 'De weg' heeft uiteraard een inhoudelijke betekenis: christenen zijn mensen die in de navolging van Jezus stappen of de weg van het evangelie gaan. Tegelijk heeft 'de weg' in de Bijbel een bijzonder concrete betekenis. Zowel in het Oude als het Nieuwe Testament zijn mensen voortdurend onderweg. Alle grote figuren uit de Bijbel hebben tochten gemaakt, alleen of met hun familie en volk, langs de wegenkaart van het Midden-Oosten: van Mesopotamië over Jeruzalem tot Egypte. Je kunt het verhaal van Abraham, Mozes, Jezus, Petrus of Paulus niet volgen zonder een goede landkaart. Het 'volk van God' houdt van zijn grond, maar zit er niet op vast. Het trekt daarheen waar God het zendt, al valt die tocht soms bijzonder lang of gevaarlijk uit.

“ Alle grote figuren uit de Bijbel hebben tochten gemaakt, alleen of met hun familie en volk. ”

Dat 'stappen' is er in de Kerk nooit uitgegaan. Sinds de allereerste tijd trokken gelovigen op verkenning naar heilige plaatsen in Jeruzalem of Rome. Ze gingen op bedevaart naar oorden waar Maria of andere heiligen worden vereerd. Ze deden het alleen of met velen tegelijk. Die religieuze tochten hebben de wegenkaart van het Midden-Oosten en Europa vormgegeven. Nog steeds kun je stappen langs dezelfde wegen, overnachten in dezelfde dorpen en bidden in dezelfde kerken als pelgrims eeuwen

geleden. Je vindt er nog steeds wat zij nodig hebben voor de tocht en voor nadien: eten en drinken, liturgische vieringen en geestelijke gesprekspartners, souvenirs en gadgets. Overigens, langs de meeste van deze routes stijgt het aantal pelgrims en toeristen opnieuw.

Ook andere tochten doen het goed. Tochten waarin mensen samen stappen voor één of meer doelen tegelijk. Stappen voor vrede met vertegenwoordigers van verschillende landen of godsdiensten. Stappen voor een solidariteitsactie met gesponsorde kilometers. Stappen door een drukke winkelstraat op Goede Vrijdag in verbondenheid met wie veroordeeld zijn tot de rand van de samenleving. Stappen met collega's of vrienden omdat gesprekken anders verlopen in openlucht dan in een restaurant of een cinema. Stappen voor de gezondheid om elkaars goede voornemen te steunen en in het ritme te houden. Stappen in de stilte om aan de drukte van het dagelijkse lawaai te ontsnappen. Stappen om je vrijheid te heroveren op je stoel, je zetel, je computer, je auto, je bed. Stappen in het bos of langs de zee om je hoofd weer voor jezelf te hebben en de geest te laten werken. Stappen ... omdat zelfs de 'homo sapiens' van de Schepper of van de Evolutie – je mag kiezen – niet voor niets twee benen heeft meegekregen.

Over al dat stappen lees je meer in dit nummer van *Relevant*. Ga er even rustig bij zitten. Alleen, vergeet nadien niet op te staan en je benen te gebruiken.

+ Johan Bonny

Bang of verlegen is dit meisje van de Filipijnse gemeenschap niet. Vrolijk maakt ze een 'selfie' met onze bisschop op de internationale viering Pro Migrantibus op 22 juni in de parochie Heilige Familie in Hoboken. "Laat ons niet bang door het leven gaan, maar vertrouwen op God en op elkaar", gaf de bisschop als boodschap mee aan de vele gelovigen van de Spaanssprekende, Poolse, Oekraïense, Wit-Russische, Anglo-Afrikaanse, Franstalig Afrikaanse, Chaldeeuwse, Indonesische en Filipijnse katholieke gemeenschappen van Antwerpen. "Jullie zijn als een bloedtransfusie voor onze lokale Kerk. Jullie doen nieuw bloed door onze aderen stromen en brengen nieuw leven en nieuwe inspiratie."

© Thomas Goey

ZOEKEN NAAR ZIN, EEN TEKEN DES TIJDS

IS HET LICHAAM VANDAAG DE NIEUWE ZINGEVER GEWORDEN? EN MAAKT HET JE LEVEN OP AARDE ECHT DE MOEITE WAARD OF BLIJF JE UITEINDELIJK MET LEGE HANDEN ACHTER?

ZIN IN VERBONDENHEID

Op pelgrimage gaan is 'in' tegenwoordig. Gelovigen die bewust tijd willen maken voor innerlijke zingeving trekken al langer de stapschoenen aan. De nieuwe bedevaartganger is de individuele trekker op zoek naar een sportieve uitdaging. Ook gesponsorde tochten voor het goede doel kennen een stijgend succes. En joggers vinden het niet meer voldoende om enkele rondjes in het park te lopen, ze willen een heuse marathon afwerken. Om nog maar te zwijgen over de steeds jongere meisjes met eetstoornissen uit verlangen te beantwoorden aan het graatmagere ideaalbeeld dat hen door de publiciteit aangepraat wordt. Is het lichaam de nieuwe religie aan het worden? Paul Verhaeghe, hoogleraar psychologie aan de Universiteit Gent, maakt een analyse.

Ilse Van Halst

Maanden op voorhand oefenen duizenden lopers om de Ten Miles in Antwerpen te kunnen uitlopen.

“Pelgrimstochten, fietstochten voor het goede doel en loopevenementen hebben drie zaken gemeen, die elkaar versterken: ze focussen op het lichaam, ze schuiven een gemeenschappelijk doel naar voren en ze hebben een sociale component”, stelt Paul Verhaeghe, hoogleraar psychologie aan de Universiteit Gent.

De laatste dertig jaar ziet Verhaeghe het lichaam een steeds belangrijkere plaats innemen. “Waar het vroeger als onbelangrijk en zelfs als bron van duistere driften werd beschouwd, kwam het in de jaren zeventig opnieuw in een positiever daglicht te staan. Op zich is die omslag gunstig, omdat je zo een evenwicht kunt bereiken tussen lichaam en geest”, meent Verhaeghe, verwijzend naar het aforisme *mens sana in corpore sano*. “Nadien echter helde de weegschaal te veel door in de andere richting onder invloed van een aantal maatschappelijke evoluties zoals de groeiende individualisering, de noodzaak aan succes en vooral de noodzaak aan de zichtbaarheid van dat succes”, luidt zijn analyse verder.

Toegepast op onze fysieke gesteldheid leidde deze evolutie tot een hype rond de zorg voor het lichaam, wat hoe langer hoe meer ontspoort in plastische chirurgie en eetstoornissen. Steeds meer en steeds jongere meisjes belanden in het ziekenhuis met anorexia. “Het beeld dat modellen op de catwalk verspreiden als het ideaal is een heel ongezond lichaamsbeeld, waarvoor vooral meisjes in de puberteit heel vatbaar zijn omdat ze succesvol willen zijn en niet bij de groep van de verliezers willen gedumpt worden”, waarschuwt Verhaeghe.

De zinverlenende en sociale component gaan voor Verhaeghe hand in hand. “Individualisering betekent ontegensprekelijk zinverlies. Hoe je zingeving ook invult, religieus, ideologisch of

politiek, het is altijd een groepsaspect. Om zingeving te ontwikkelen moet je minstens met drie zijn. Doe je dat op je eentje, dan leidt het tot waanzin”, legt de hoogleraar uit. “Door de toegenomen individualisering in onze samenleving hebben we een verlies van zin ervaren. Als reactie daarop zoeken we terug de groep op. Als je daar een gemeenschappelijk doel aan koppelt, heb je twee vliegen in een klap. Dat is een succesformule, omdat een mens nu eenmaal niet zonder zin kan. Een leven zonder zingeving leidt tot depressie.”

Identiteit

Is de huidige focus op het lichaam een manier om ons leven zin te geven? Om iets te betekenen? In zijn boek *Identiteit*¹ beschreef Verhaeghe identiteit in termen van vier fundamentele verhoudingen: de verhouding tot het andere geslacht, tot autoriteit, tot de ander gelijke en tot ons lichaam. Deze vier kernelementen van onze identiteit krijgen vorm doorheen de opvoeding en worden ons aangeleerd. Ieder maakt ze zich met andere woorden eigen via een identificatieproces.

“De vorige generaties groeiden op in een vanzelfsprekendheid op het vlak van religie en ideologie”, schetst Verhaeghe. “Die vanzelfsprekendheid vertaalde zich in een aantal kernaspecten van onze identiteit, die voor deze generaties op een vrij stabiele manier waren ingevuld, eenvoudigweg omdat ze voor iedereen nagenoeg dezelfde waren. Vandaag is die vanzelfsprekendheid er niet meer, met als gevolg dat we een veel minder stabiele identiteit hebben.” Waarmee de hoogleraar niet wil gezegd dat dit negatief is. “Integendeel.

¹ Paul Verhaeghe, *Identiteit*, 2012, De Bezige Bij, Amsterdam, 256 blz.

© Broederlijk Delen

Vroeger werd iedereen vaak in een heel strak en dwingend patroon geduwd, met weinig mogelijkheden om zelf keuzes te maken. Dat is vandaag wel anders. Maar zoals vaak gebeurt, gooiden we als reactie op dat strakke keurslijf alle zekerheden overboord, waardoor we vandaag in het andere uiterste zijn beland, wat evenmin een goede zaak is.”

Die evolutie sluit aan bij golfbewegingen die elkaar opvolgen in de geschiedenis. “We komen uit een maatschappij waarin pakweg tot de jaren 1970 het accent sterk op de groep, op conformiteit en op verplichte uniformiteit lag”, schetst de psychoanalyticus. “Dit lokte een tegenbeweging uit waarin meer aandacht geschonken werd aan autonomie en individualiteit, waardoor we evolueerden naar een samenleving waarin wel ruimte was voor de individuele dromen en verlangens van elkeen, tot de slinger doorsloeg naar het andere uiterste waardoor we in een al te individualistische samenleving belandden wat onvermijdelijk gepaard ging met zinverlies.”

Het katholieke geloof als algemeen zingevend kader werd overboord gegooid en niet vervangen, tenzij je de jacht op geluk, dat wordt ingevuld door ‘succesvol zijn’ in alle mogelijke variaties, als collectieve zingever naar voren schuift. “De mens is een sociaal dier. Mensen voelen zich goed als ze iets betekenen voor iemand. Ze voelen zich slecht als ze afgewezen worden door de ander”, legt Verhaeghe uit. “Als een maatschappij succes als enige maatstaf hanteert en mensen afwijst als ze niet ‘slagen’ in het leven, is het logisch dat velen een succesvol discours proberen te schrijven door een prestatie neer te zetten waardoor ze opgemerkt worden, betekenis krijgen en hun leven zinvol wordt. Om vroeg of laat te ontdekken dat dit succes een lege

doos is, omdat het maar een vluchtige kick bezorgt en kortstondige voldoening verschaft. Want het zal nooit genoeg zijn en ze zullen altijd meer willen.”

Stellen dat onze maatschappij vandaag niet goed functioneert, is een open deur intrappen. De armoede stijgt, de sociale ongelijkheid neemt toe, een aantal psychosociale gezondheidsindicatoren gaan de slechte richting uit. “Dat heeft alles te maken met het huidige neoliberale economische model dat onze samenleving omarmt als weg naar het succes, terwijl het niet alleen onze maatschappij maar heel onze aarde om zeep helpt”, meent Verhaeghe die meteen ook waarschuwt voor een onvermoed gevaar: “Het neoliberalisme is eigenlijk een ideologie. We zijn er ons echter niet van bewust omdat het zich presenteert als de weergave van de werkelijkheid.”

Lichtpuntjes

Zag Verhaeghe de toekomst twee jaar geleden, bij de publicatie van zijn boek *Identiteit* eerder somber in, vandaag ontwaart hij de eerste tekenen van een nieuw kantelmoment, waarbij het accent terug meer op de groep komt te liggen. “Ik zie rondom mij allerlei vormen van samenwerking als paddenstoelen uit de grond schieten: mensen verenigen zich terug, ze ontwikkelen gemeenschappelijke initiatieven, ze ondernemen samen allerhande kleine en grote initiatieven. Ik denk aan de belbank waarop wijkbewoners verzamelen als de bel geluid wordt om elkaar hun verhaal te vertellen, het letsen (*n.v.d.r.* diensten en goederen ruilen binnen een bestaand netwerk via een lokale betaaleenheid), gemeenschappelijke woonprojecten, websites waarop mensen willen ‘delen’ met elkaar, van boomachines tot maaltijden ... Het mooie is dat dit op geen enkele manier

gestuurd wordt, maar heel spontaan van onderuit groeit.”

Verhaeghe is ervan overtuigd dat ook religie opnieuw een plaats zal krijgen. Was de katholieke Kerk, maar waren ook ruimer alle instellingen, enkele jaren geleden kop van jut, ook dat zal omslaan. “Religie is een sterk verbindende factor”, verwijst Verhaeghe naar het Latijnse *religare* of verbinden, een van de etymologische wortels van de term. “De geschiedenis leert ons bovendien dat tijden van crisis een gunstig effect hebben op het samenhangingsgevoel.

Lopen de kerken dan terug vol binnenkort? Dat wil Verhaeghe niet gezegd. “De idee terug te kunnen keren naar vroeger is een illusie. De gedachte dat het katholicisme uit de jaren 1960 hetzelfde was als dat uit de jaren 1930 trouwens ook. Gemakshalve gebruiken we daarvoor dezelfde termen, maar die dekken een andere lading. Als er een revival komt van het religieuze, zal dat geen terugkeer zijn, maar een hedendaagse invulling van geloven. Waar vroeger het katholieke geloof het vanzelfsprekende en algemene zingevende kader was, zal dat nu religie in verschillende vormen zijn, waarbij niet alle varianten dezelfde duurzaamheid zullen hebben omdat ze niet allen geënt zijn op een traditie. Vult de ene dat in met macrobiotisch leven, dan zal een ander streven naar een afgetraind lichaam, terwijl nog een ander het zal houden bij het klassieke katholieke geloof.”

© Ludo De Ceulaer

© Ludo De Ceulaer

“Op de fiets leer je Burkina Faso op een andere manier kennen”, weet Ludo De Ceulaer.

“We kenden elkaar niet, maar vonden elkaar snel”, vertelt Ludo De Ceulaer.

ZWEGEN EN ZWETEN VOOR DE GOEDE ZAAK

Vierhonderd kilometer fietsen in drie dagen tijd van het noordelijkste punt van ons land in Meersel-Dreef tot het zuidelijkste dorpje Torgny en ondertussen vierduizend hoogtemeters overwinnen ten voordele van projecten van Broederlijk Delen in het Zuiden. Te gek? Neen hoor, steeds meer mensen lopen er warm voor. Zozeer zelfs dat Broederlijk Delen dit jaar twee edities van Dwars door België inlegt en volgend jaar zelfs drie. Wat is er zo bijzonder aan om je in het zweet te fietsen als je ook een gift online kunt doen?

Ilse Van Halst

Gesponsorde tochten voor het goede doel zijn in. De hype komt overwaaien uit de Angelsaksische landen en Nederland, weet Gert-Jan Bakx, teamcoördinator fondsenwerving van Broederlijk Delen (BD). “Deze tochten spelen in op de trend dat mensen vandaag op zoek zijn naar meerwaarde”, legt hij uit. “Ze zijn een prima invulling van iets wat ze graag doen en waaraan een uitdaging vasthangt. Het goede doel is een

extra motivatie. Het is een beloning die hun inspanning zin geeft.”

Tegelijkertijd speelt de sociale component een belangrijke rol. Bakx: “Mensen zijn drie dagen samen onderweg. De individuele inspanning is ingebed in een gezellig samenzijn met gelijkgezinden. Dat is voor velen een louterende ervaring. ‘Dit is mijn jaarlijkse driedaagse bezinning’, verwoordt een trouwe deelnemer het.”

Is Dwars door België te hoog gegrepen voor jou of net niet uitdagend genoeg? Geen nood. “We organiseren laagdrempelige evenementen zoals de Blote Voeten Loop aan zee of sportieve grensverleggende evenementen in het Zuiden. Al sportend leven de deelnemers zich in een land in het Zuiden in en bezoeken ze onze projecten ter plaatse”, legt Bakx uit.

Steevast worden de deelnemers aan dergelijke initiatieven uitgedaagd om een som geld in te zamelen voor het goede doel. “Dat schrikt sommigen af”, weet de teamcoördinator uit ervaring. “Maar tot hun verrassing ontdekken ze dat familie en vrienden hierop positief reageren. Ze krijgen reacties als ‘Wauw, doe jij daaraan mee? Tof zeg! Ik steun je graag.’” Hij vervolgt: “Om geld in te zamelen zetten deelnemers allerhande activiteiten op touw van een ontbijtbuffet tot een quiz. Zo brengen ze familie en vrienden samen. Dat maakt dat de tocht veel meer is dan louter kilometers afmaken. Het hele gebeuren heeft een positief effect op gemeenschapsvorming.”

Kortom, het is een win-winsituatie voor iedereen. Ook BD vaart er wel bij. Bakx erkent: “Onze achterban is vaak actief in het parochielevens. Op deze manier bereiken we ook mensen die niet actief zijn in de Kerk en worden ook zij ambassadeurs van BD.”

EEN GOED GEVOEL

“Een aangename toer was het. Vorig jaar was het zwoegen op sommige hellingen door de regen”, vertelt Ludo De Ceulaer. De net gepensioneerde leerkracht godsdienst stond dit jaar voor de derde keer aan de start van Dwars door België. De smaak kreeg hij enkele jaren geleden te pakken. “Ik zag een folder met een oproep van Broederlijk Delen om je te laten sponsoren om door Burkina Faso te fietsen en vond het een leuk idee. Ik reisde al veel, maar nooit op deze manier. Die combinatie is me op het lijf geschreven, temeer daar ik al vele jaren geëngageerd ben in de Noord-Zuidraad en ik van sportieve uitdagingen in de natuur hou.”

Het smaakte naar meer. “De verbondenheid met de andere deelnemers trof me. We kenden elkaar niet, maar vonden elkaar snel. Daaruit groeiden hechte vriendschappen. Ook het contact met de lokale bevolking was boeiend. Zo leerde ik Afrika op een unieke manier kennen.”

Het vereiste sponsorbedrag inzamelen viel Ludo iets moeilijker. “Ik voelde me er wat ongemakkelijk bij. Het voelt aan alsof je aan het bedelen bent, maar ik ondervind dat mensen er anders over denken als je er zelf een persoonlijke prestatie tegenover plaatst. Ze steunen je graag en vinden het knap dat je zo’n uitdaging wil aangaan.”

Een koers maakt Ludo er niet van. “De rit uitrijden geeft een goed gevoel. Ondanks je jaren kun je nog meel!”, lacht hij. Maar er is meer. “Weten dat je je inzet voor een goed doel geeft je extra energie. Als je ter plaatse ziet hoe met de sponsorgelden projecten worden opgezet die jongeren bijvoorbeeld werk op het veld geven zodat ze niet naar de stad vluchten waar ze van de regen in de drop terecht komen, dan weet je dat jouw inspanning nog lang vruchten afwerpt, niet alleen voor jezelf, maar ook voor anderen.”

Nog maar net Dwars door België achter de kiezen, is Ludo reeds bezig met de voorbereiding van zijn volgende tocht voor Broederlijk Delen richting Uganda. “Binnen enkele maanden word ik zestig jaar. Cadeau’s hoeft ik niet, sponsoring des te meer”, geeft hij alvast een hint. (IVH)

© Leen Bollen

© Martha Hoffenkamp

© Martha Hoffenkamp

Leen Bollen

Martha Hoffenkamp

IN STAPJES RICHTING COMPOSTELA

"Al lange tijd droom ik ervan om een pelgrimstocht naar Compostela te maken. De combinatie van inspiratie en avontuur spreekt me aan. Maar steeds kom ik met een zucht tot de vaststelling dat zoiets niet haalbaar is. Zowel mijn taak als verantwoordelijke van het bezinningshuis Hof Zevenbergen in Ranst als mijn gezin maken een lange afwezigheid zo goed als onmogelijk.

Enkele maanden geleden besloot ik niet langer te treuren om wat niet lukt, maar toog ik op zoek naar een weg die wél haalbaar is. Zo begon ik aan mijn pelgrimstocht in kleine stappen. Op een vrije dag vertrok ik vroeg in de ochtend thuis. s' Avonds keerde ik met het openbaar vervoer terug. Dat was mijn eerste etappe. De volgende keer nam ik de bus tot op de plek waar ik de vorige keer gestopt was. Daar begon mijn tweede etappe.

Het is een wat complexe en weinig efficiënte werkwijze, maar ik beleef er echt plezier aan. Onderweg naar mijn vertrekpunt probeer ik de dagelijkse besommeringen achter te laten. Ik heb het vooral moeilijk om de traagheid van mijn voettocht te aanvaarden. Mijn gewoonte om in snel tempo allerlei taken tegelijk aan te pakken, blijkt nu niet te werken. Ik moet me erbij neerleggen dat het niet sneller kan. Elke afstand vraagt zijn tijd, elke stap moet gedaan worden ... Soms gaat het vlot, soms tergend traag.

Pas als het me lukt om de weg te aanvaarden zoals hij is, komt er ook ruimte om te genieten van de omgeving, van onverwachte ontmoetingen, mooie plekjes, gedachten en herinneringen die komen bovendrijven. Elke dag houdt wel een verrassing in petto, meestal een prettige, soms ook een confronterende.

Nu ik de Franse grens nader, wordt de verplaatsing moeilijker en plan ik tweedaagse etappes. Hoe het daarna verder moet, weet ik nog niet. Of ik ooit in Santiago zal geraken? Vreemd genoeg houdt dat me niet zo bezig: elke etappe is belangrijk op zich. Ik ervaar dat mijn tocht een goede manier is om mijn persoonlijke inspiratie te voeden. Verder zal de weg zichzelf wel uitwijzen."

Leen Bollen

VERHEUGD ALS EEN PELGRIM

"Half zeven in de ochtend is het. Krap aan. Eigenlijk eerder kwart over zes. Mijn stok tikt op de weg in een Spaans dorpje. De bewoners slapen nog maar wij zijn wakker. Vogels zingen hun ochtendzang onder de scheve pannen van oude huisjes. Voor onze voeten schiet een kat weg en duikt door een gat in een deur een schuur binnen. Langzaam komt de zon op en kleurt de kerktoren orangerood. Wij verlaten het dorp en stappen het rotsachtige pad op, richting Santiago de Compostela, want daar gaat onze tocht uiteindelijk heen. Wat zal deze dag brengen? Misschien regen, misschien zonneschijn. Beproevingen als er geen bron is, of als de heuvel steil is. Zeker is dat we fijne mensen zullen tegenkomen, want nog nooit op onze tocht ging een dag voorbij zonder verrassende ontmoetingen.

De *camino* of pelgrimsweg naar Santiago. Als je alleen het Spaanse gedeelte stapt, ben je al snel vijf weken onderweg. Bijzondere dagen vol schoons en goeds! Mensen met de schelp van Sint-Jakob aan hun rugzak bevestigd helpen elkaar op allerlei wijzen. De Spaanse dorpelingen doen dat ook. 'Buen Camino' of 'Goede reis', wensen ze je toe.

De profeet Jesaja beschrijft een pelgrim die verheugd op zijn schalmei speelt onderweg naar de berg van de Heer. Ik speel geen schalmei. We zingen wel liedjes, 's avonds met de andere pelgrims in het eetcafeetje. Liedjes van geloof, van hoop, van samenzijn. Is de berg van de Heer in Santiago? Ja, hij is overal waar mensen onderweg zijn. Ook nu, hier in België. Mensen van de weg zijn we, gaande op de weg van de Heer, overal.

De *camino* trekt aan, want hij laat ons dit nog extra beleven. Wacht maar Spanje: volgend jaar komen we terug."

Op www.youtube.com/watch?v=LgNr01VtxGY vind je een muzikale impressie.

Martha Hoffenkamp

Vanaf 19 september loopt in Antwerpen de tentoonstelling *Heilige Plaatsen - Heilige Boeken*. Tot 18 januari belicht het MAS de pelgrimage naar heilige plaatsen en hoe heiligdommen sinds eeuwen een magnetische kracht uitoefenen. Tot 21 december biedt de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience een unieke inktij in de Tenach, Bijbel en Koran. Info op www.mas.be en www.consciencebibliotheek.be.

© Sporta

© Sporta

OP ZOEK NAAR DAT VLAMMETJE

“Sporten heeft bijgedragen tot mijn revalidatie”, vertelt Johan Cremery, inmiddels al 25 jaar rolstoelgebruiker. “En die ervaring helpt me nu als manager van vzw To Walk Again, die Sporta in 2008 van Marc Herremans overnam.” Vierentwintig lentes jong geraakte Johan na een ongeval verlamd aan beide benen.

“Gelukkig had ik elke dag voldoende energie om alle drempels te overwinnen die je op je weg tegenkomt als je je plots als rolstoelgebruiker in onze samenleving moet bewegen.” En er zijn veel drempels, weet Johan. “Telkens ik beslis om ergens heen te gaan waar ik het niet ken, moet ik eerst telefoneren: kan ik binnen met mijn rolstoel? Is er een toilet voor rolstoelgebruikers? Het gebrek aan

toegankelijkheid van winkels en cafés in onze samenleving is een klap in je gezicht. Het is alsof men zegt: ‘Jij bent hier niet welkom.’”

Je zou voor minder denken dat je niet meer meetelt. “Vele mensen met een beperking vinden dan ook niet elke dag opnieuw de kracht om het gevecht aan te gaan”, weet Johan. “Ze trekken zich terug tussen vier muren en kwijnen weg.”

Voor hen kan sport een hefboom zijn. “Door te sporten krijg je meer eigenwaarde en meer energie”, weet Johan. “Vaak vragen mensen met een beperking die hier voor het eerst komen, me wat ze kunnen doen om zelf als persoon sterker te worden. Ik antwoord steevast: ‘Ga naakt voor de spiegel staan en probeer naar jezelf te lachen. Als dat lukt, kun je verder met je leven.’ Met To Walk Again helpen we mensen via sport te zoeken naar dat

vlammetje, zodat ze opnieuw zin krijgen in het leven.”

Want, daarvan is Johan het levende bewijs: iedereen kan sporten. En wat belangrijk is, dat hoeft niet in afzonderlijke organisaties. “Sportkampen voor kinderen met een beperking organiseren we bewust op dezelfde locatie als deze voor kinderen zonder beperking. Overdag krijgt elke groep aangepaste activiteiten, ‘s avonds nemen ze samen deel aan dezelfde groepsactiviteiten. Mindervaliden worden geïntegreerd, validen merken dat mensen met een beperking niet anders zijn dan zij. De grenzen vallen weg en ze krijgen respect voor elkaar. Dat is belangrijk want jongeren van vandaag zullen onze samenleving van morgen vormgeven.”

Ilse Van Halst

SPORTA IS ZOVEEL MEER DAN ENKEL BEWEGEN EN SPORTEN

In de schaduw van de abdij van Tongerlo ligt het Sportacentrum. Tot op vandaag nauw verbonden met de abdij en met het gedachtegoed van wijlen pater Antoon Van Clé, bezieler van het eerste uur.

“De ‘a’ van Sporta staat voor ‘apostolaat’, een naam die wielrenner Romain Maes bedacht. Wielrenners en bokkers waren twee groepen met sociale problemen van wie pater Van Clé zich het lot aantrok”, vertelt Toon Claes, voorzitter van Sporta. “Al doende daagde het de pater dat lichaamsbeweging een waarde op zich is. Daarom lanceerde hij een promotiecampagne om mensen aan het fietsen en sporten te krijgen. Al snel organiseerde hij kleinschalige sportkampen voor kinderen.” Toon Claes kan het weten. Genoemd naar de pater, die twee maanden voor zijn geboorte overleed, leek hij voorbestemd om de organisatie te leiden, waarvan zijn vader Dries Claes medestichter was. Het kleintje is vandaag groot geworden. Vorig jaar namen maar liefst negenduizend kinderen deel aan een Sportakamp. “Vandaag wil Sporta nog steeds zijn initiële missie waarmaken”, zegt Toon Claes niet zonder trots.

“We promoten sport omdat bewegen belangrijk is. Want als je lichaam het niet goed doet, functioneert je geest ook niet goed. Daarbij blijven we trouw aan de waarden die pater Van Clé hoog in zijn vaandel voerde zoals trouw, respect, vriendschap en fairplay.” Hij vervolgt: “Tegelijk hebben we oog voor de extra-sportieve waarden, zoals het sociale karakter, de educatieve waarde, het zich goed in zijn vel voelen, het bevorderen van integratie.”

De voorzitter is ervan overtuigd dat er vandaag nog steeds nood is aan een organisatie als Sporta. “Met onze beweegcampagne Mont Ventoux willen wij mensen prikkelen en aanzetten om te beginnen bewegen en gezonder te leven. Want vaak nemen we ons dat wel voor maar komt het er nooit van. Door mensen een doel te geven, doen ze de stap en houden ze vol. Aansluitend bij de oorspronkelijke idee van pater Van Clé die zich ontfermde over wie uit de boot dreigde te vallen, organiseren wij sportactiviteiten voor kansarme kinderen en mensen met een beperking, die vandaag al te vaak in de kou blijven staan als het op sporten en bewegen aankomt.” (IVH)

DE VREUGDE VAN HET EVANGELIE

OP ZOEK NAAR WARE VREUGDE

*In de apostolische exhortatie 'Evangelii Gaudium' staat paus Franciscus herhaaldelijk stil bij het thema geluk en welzijn. Waar worden we als mensen gelukkig van? Wat geeft ons leven werkelijk zin? En wat juist niet? De paus maakt een onderscheid tussen werkelijke duurzame vreugde en kortstondig plezier. **Ware vreugde vind je voornamelijk in de verbondenheid met God en Jezus Christus, maar ook in de verbondenheid met de medemensen: familie en vrienden, maar ook de vreemdeling op straat, de armen en de verstotenen. De ware vreugde is niet zo moeilijk te vinden, meent paus Franciscus. Je moet er alleen voor openstaan.***

Saskia van den Kieboom

In onze tijd is geluk een belangrijke graadmeter geworden: het liefst willen we permanent gelukkig zijn. Hoe harder we ons best doen, hoe minder goed het lukt, lijkt het soms. Paul Verhaeghe, hoogleraar psychoanalyse aan de Universiteit van Gent, formuleerde het als volgt: 'We genieten ons te pletter, maar niemand is tevreden.' In een artikel in *De Tijd* klaagt hij het individualisme en het competitieve samenleven aan dat de plaats heeft ingenomen van solidariteit en verbondenheid. Het leven lijkt één grote race te zijn geworden: ofwel maak je het en heb je het goed voor elkaar, ofwel maak je het niet en moet je vol schuldgevoelens teren op dat laatste restje genade van het sociale zorgstelsel. In een dergelijke samenleving is het moeilijk om werkelijk tevreden te zijn. Daar is de ware vreugde ver te zoeken.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn paus Franciscus evenmin ontgaan. Net daarom roept hij iedereen op om vreugdevol door het leven te gaan. Hij verwijst naar enkele Bijbelcitaties uit zowel het Oude als het Nieuwe Testament die de mens uitnodigen om gelukkig te zijn: 'Laat een gelukkige dag niet ontsnappen en zorg ervoor dat jouw deel van het geluk niet aan je voorbijgaat' (Sirach 14, 14).

We zoeken het geluk echter op de verkeerde plaatsen. Bovendien stellen we al te vaak een aantal voorwaarden voorop om gelukkig te kunnen zijn. 'Ik zal pas echt gelukkig zijn als ik afgestudeerd ben, als ik een nieuwe baan heb gevonden, als ik mijn lening heb afbetaald, als ...' Natuurlijk zijn dit belangrijke zaken die tijd en aandacht vragen, maar werkelijke vreugde valt daar niet volledig mee samen.

“
De verleiding dient zich vaak aan onder de vorm van uitvluchten en

verwijten, alsof we alleen maar gelukkig kunnen zijn als er aan duizend voorwaarden is voldaan. Tot op zekere hoogte komt dit omdat onze technologische maatschappij veel mogelijkheden biedt om plezier te maken, maar het moeilijker heeft om vreugde voort te brengen (nr. 7).

”

De paus ziet het toenemende individualisme en de neiging om ons steeds meer terug te trekken in onze eigen leefwereld als een bron van ontevredenheid. Het streven naar geluk is een individuele aangelegenheid geworden. Geluk en welzijn worden steeds minder geassocieerd met collectief welzijn. Vaak regeert de gedachte: 'als ik het maar goed heb ...' De paus waarschuwt voor een vorm van onverschilligheid. Mensen lijken zich niet meer te willen inzetten voor een collectief doel of ideaal.

“
Wij stellen vast dat een cultuur, waarin iedereen drager wil zijn van zijn eigen subjectieve waarheid, het de burgers moeilijk maakt zich te interesseren voor een gezamenlijk project dat persoonlijke verlangens en interesses overstijgt (nr. 61).

”

De Kerk is een voorgegeven structuur die maar tot stand kan komen door hardwerkende mensen die het geheel willen vormgeven. Beroepskrachten, vrijwilligers,

© Jan Rombouts

© Paul Hermans

Paus Franciscus

gewijde ambten en allerlei soorten dienstwerk maken de Kerk tot een levende tastbare gemeenschap. Het is echter steeds moeilijker om mensen te vinden die ervoor willen blijven gaan. Er zijn steeds minder mensen die geloven in het collectieve ideaal van de Kerk. Er valt heel wat werk te verzetten, misschien te veel voor het aantal mensen dat we hebben. Dat maakt dat het steeds moeilijker wordt om gemotiveerd te blijven. Paus Franciscus spreekt dan ook over pastorale verzuring wanneer mensen zich niet meer zo gelukkig voelen in hun pastorale taak. Soms maakt het werk letterlijk ziek. Enerzijds omdat men direct resultaat wil zien, anderzijds omdat processen nu eenmaal vermoeiend en langdurig zijn. Het resultaat valt niet zomaar uit de hemel, zegt paus Franciscus. Bovendien zijn veel medewerkers en vrijwilligers in de pastoraal het tastbare contact met mensen verloren:

“ Hun werk is zo onpersoonlijk geworden dat ze meer aandacht hebben voor het organiseren dan voor de mensen. Zo wordt ‘de uitgestippelde route’ belangrijker dan het op weg zijn (nr. 82). ”

Juist daarom zegt de paus dat we ons de vreugde van de evangelisatie niet mogen laten ontnemen! We lijden mogelijk wel aan de kwalen van onze tijd, maar het is ook aan ons om te blijven geloven. Ons vertrouwen in de heilige Geest mag wel terug wat groeien. Soms hebben we de neiging om bij het ontluiken van een goed idee meteen bergen bedenkingen op te werpen. Wie herkent het niet? Je bedenkt een interessant plan, je wil er echt voor gaan

en je borrelt van inspiratie, tot een vriend of collega je enthousiasme in de kiem smooit met enkele kritische opmerkingen of de drang tot over-organisatie. Ontmoeting wordt dan eerder ontmoediging. Dat moeten we proberen te vermijden. Paus Franciscus vindt er alvast geen doekjes om:

“ Dit kwalijke gevoel van falen is verwant aan de verleiding om het koren vroegtijdig van het onkruid te scheiden. Het is een product van een angstig en egocentrisch gebrek aan vertrouwen (nr. 85). ”

Een samenleving die God buitenspel zet, verwordt tot een droge onvruchtbare woestijn. Te vaak overheerst in onze samenleving de gedachte dat men het zelf wel kan. Men heeft God niet nodig en zijn ethische regels al helemaal niet. Mensen willen zelf uitmaken wat goed is en wat niet. Ondertussen is er van ware vreugde en van waar geluk geen sprake meer, zegt paus Franciscus.

Een consumptiemaatschappij als de onze kan onmogelijk ware vreugde voortbrengen. Nog altijd gaan we ervan uit dat economische groei vanuit de vrije markt zal leiden tot meer gelijkheid. Maar, merkt paus Franciscus fijntjes op, die opvatting werd nog nooit door feiten bevestigd. Veeleer het omgekeerde is waar: de consumptiemaatschappij werkt net in de hand dat er groepen ontstaan die niet mee kunnen. Ze creëert steeds meer ongelijkheid en voedt ondertussen het gevoel van onverschilligheid bij wie wel in staat is te over-consumeren. Zij – wij – zijn haast gevoelloos geworden voor de noodkreet van anderen.

“ We zijn beneveld in een ‘wellness-cultuur’ en schieten alleen wakker als er op de markt iets nieuws wordt aangeboden dat we nog niet hebben; intussen blijven we volledig onberoerd bij het schouwspel van al die gebroken levens die teniet gaan bij gebrek aan mogelijkheden (nr. 54). ”

We zijn het als normaal gaan beschouwen dat alles om geld draait, maar geld maakt niet gelukkig. Ware vreugde vind je steeds in wat niet te koop is. In de liefde van Jezus Christus, zijn vreugdevolle evangelie en de verbondenheid in Zijn naam. Waar geluk vind je in de vriendschappen tussen mensen, jong en oud, in toevallige ontmoetingen op straat, bijvoorbeeld met een dakloze. We vinden het vaak moeilijk om aandacht te schenken aan bedelaars. Het is eenvoudiger om met een wijde boog om hen heen te lopen. Het is vaak confronterend om de ellende van anderen onder ogen te zien. We sluiten liever onze ogen voor de omstandigheden waarin onze kleding wordt geproduceerd. Consumenten zou anders het ongeluk van anderen al te tastbaar aanwezig brengen. Geluk en welzijn zijn evenwel geen individuele aangelegenheden. Het is een collectief gebeuren waaraan samengewerkt moet worden. Solidariteit in plaats van competitie in de samenleving. Het aanbidden van God in plaats van geld en macht. Het klinkt vanzelfsprekend, toch is het makkelijker gezegd dan gedaan.

Gelukkig zijn, we kunnen er vandaag al mee beginnen. Waarop wachten we nog?

PASTORALE DRIE-EENHEID

NIEUWE PASTORALE OPSTELLING

© Ilse Van Halst

Bouwen aan een nieuwe structuur doe je blokje per blokje.

Sinds 1 september 2014 ziet ons bisdom er anders uit. Voortaan dragen drie vicariaten – het Vicariaat Kempen, het Vicariaat Antwerpen en het Vicariaat Diocesane Diensten – de pastorale werking van het bisdom.

Het klassieke onderscheid tussen territoriale en categoriale pastoraal behoort definitief tot het verleden. Kersvers vicaris-generaal Bruno Aerts legt uit waarom en wat de betekenis is voor het werkveld.

Ilse Van Halst

Waarom heeft ons bisdom een nieuwe structuur nodig?

Dat vloeit voort uit het implementeren van de idee van de pastorale eenheid op de werkvloer. Die gedachte willen we doortrekken tot op beleidsniveau, waar we de traditionele verdeling van werkterreinen over de vicarissen verlaten en alle pastoraal (alle pastoraal beleidsverantwoordelijkheden) in één hand bundelen. Net zoals in een pastorale eenheid een team alles wat met pastoraal te maken heeft opvolgt en coördineert, zo ook zal een vicaris voor een bepaald territorium al wat daar aan pastoraal gedaan wordt opvolgen, van parochies over woonsituaties, scholen, solidariteits- en middenveldbewegingen tot andere geloofskernen.

Dat resulteerde in een opsplitsing van het bisdom in twee delen: het Vicariaat Antwerpen onder leiding van vicaris Bart Paepen met een secretariaat in Merksem en het Vicariaat Kempen onder leiding van vicaris Wim Selderslaghs met een secretariaat in Zandhoven.

Daarnaast worden alle diocesane diensten ondergebracht in een gelijknamig Vicariaat onder mijn leiding in het Theologisch en Pastoraal Centrum (TPC). Mijn taak beslaat niet de dagdagelijkse werking van het huis, wel de verdere uitbouw van het TPC als pastoraal centrum en ontmoetingsplaats.

Brengt de opsplitsing tussen Antwerpen en Kempen niet het gevaar mee dat de bestaande verschillen tussen beide nog groter worden?

Dat gevaar is reëel. We besloten tot deze opsplitsing op basis van bereikbaarheid, cultuur en traditie, maar die keuze is tegelijk een bevestiging van het verschil. We zijn ons hiervan bewust. De bisschop en alle vicarissen zullen erop moeten toezien dat beide werelden niet te ver uit elkaar groeien.

Desondanks kozen we voor de opsplitsing omdat we zo beter kunnen inspelen op mogelijke verschillen en de pastorale gevolgen beter kunnen counteren. Zo kunnen we in de stad bijvoorbeeld sterk inzetten op het interreligieuze en het inschakelen van katholieken van niet-Belgische origine in het pastorale plan. Zo zijn we ook nauwer betrokken bij het beleid van de verschillende gemeenten om lokaal een plaats voor eredienst te verzekeren ondanks de krimpende middelen. Want het kerkenplan voor de stad Antwerpen valt onder één schepen, terwijl de vicaris van de Kempen met een zeventigtal gemeenten meerdere onderhandelingspartners heeft.

Er verandert de laatste tijd heel wat in ons bisdom. Zullen gelovigen en medewerkers zich niet gedesorïenteerd voelen?

Er verandert inderdaad veel. We zullen zeer goed moeten communiceren over de stappen die we doen, waar we naartoe willen en waarom. Tegelijk leeft bij velen de idee: "Als je iets verandert, doe het dan ten gronde." De nieuwe pastorale opstelling wil de eenheid in verscheidenheid versterken. Ik stel nu reeds vast dat sommigen het als een bevrijding ervaren dat deze opstelling mogelijkheden creëert om vanuit het evangelie over grenzen heen samen te werken.

Wat gebeurt er met de vicariaten voor de religieuzen, het economaat en het onderwijs?

Deze blijven onveranderd bestaan met dezelfde verantwoordelijkheden. Wat zij aan pastoraal deden, valt nu onder de bevoegdheid van de respectievelijke vicaris van de Kempen of Antwerpen. Ik geef een voorbeeld. Zusters die actief zijn in een parochie of pastoraal meewerken in Broederlijk Delen of Welzijnszorg, vallen onder de vicaris van het territorium waarin ze actief zijn, maar de congregatie waartoe ze behoren, haar organisatie en spirituele koers, blijven de verantwoordelijkheid van de bisschoppelijk gedelegeerde.

Zullen we dan niet meer moeten vergaderen terwijl de visietekst juist aangaf dat er meer aandacht moet gaan naar de uitbouw van levende geloofsgemeenschappen?

In de beginfase wel. Er zal veel uitgelegd moeten worden. Daaraan ontkomen we niet, maar zodra men lokaal een nieuw evenwicht heeft gevonden en de groepsindeling van de pastorale eenheid ingevuld heeft, zal het aantal meetings juist afnemen. Want het nieuwe systeem biedt net de vrijheid om lokaal zelf de overlegmomenten in te lassen die men nodig heeft.

DE ZONDAG VIEREN

NIEUWE WOORDDIENST HEEFT AANBIDDINGSKARAKTER EN ANDERE ORDE VAN DIENST

© Joost Caen

Eucharistie. Een van de zeven nieuwe glasramen die de glaskunstenaar Joost Caen uit Schoten ontwierp voor het seminarie van Namen. De zeven ramen beelden op symbolische wijze de zeven sacramenten uit.

Een tekort aan priesters en een tekort aan gelovigen maakt het hoe langer hoe moeilijker om de zondag te vieren. Zoals de visietekst reeds aangaf en de beleidsnota over de pastorale eenheid concretiseerde, wil de beleidsploeg dat daar waar geen priester meer beschikbaar is toch nog een dienst kan plaatsvinden die de eucharistie vervangt en die uniform is voor heel ons bisdom. Begin september werd de nieuwe richtlijn ter zake bekendgemaakt. Vicaris Bart Paepen geeft tekst en uitleg.

Ilse Van Halst

Waarom komt er een nieuwe richtlijn?

Op vele plaatsen in ons bisdom bestaat een traditie van woorddiensten volgens een orde van dienst die door de Interdiocesane Commissie voor Liturgische Zielzorg werd uitgegeven, maar in praktijk vult ieder dat op zijn manier in. We zijn ervan overtuigd dat deze manier van vieren aan kracht en waardering wint als ze niet afhankelijk van plaatselijke keuzes en tradities, maar in heel ons bisdom op dezelfde leest geschoeid is, dus volgens een gezamenlijke orde van dienst, in de vorm van een woorddienst al dan niet met uitreiking van de communie.

De nieuwe richtlijn reikt daarom een orde van dienst aan die vanaf 1 september 2016 de norm wordt in ons bisdom. Tegelijk installeren we een mandateringsysteem voor

voorgangers. Momenteel gaan zowel diakens en PWW's voor, als mensen die een opleiding tot gebedsleider volgden, als vrijwilligers die zo goed zijn om een antwoord te bieden op een nood. Wie reeds een opleiding volgde, zal erkend worden als voorganger en uitgenodigd worden om tijdens een vorming vertrouwd te geraken met de nieuwe vorm. Kandidaatvoorgangers die nog geen opleiding volgden, moeten ingewijd worden in de basics van het voorgaan en dienen een vorming te volgen.

Hoe nieuw is deze vorm? Wat is er anders dan vroeger?

Ze is compleet nieuw en heeft een eigen dynamiek en logica. We kozen voor een middenweg tussen een model dat een eucharistieviering sterk benadert en een model gebaseerd op een psalmgebed. De nieuwe vorm heeft iets van het karakter van een aanbidding. Concreet maken we geen onderscheid meer tussen woord- en tafeldienst. Dat is een duidelijk verschil met een eucharistieviering. Waar in woorddiensten tot nog toe eerst de lezingen weerklonken, waarna de geconsacreerde hosties erbij gehaald werden, zullen beide nu van bij het begin van de viering centraal staan. Theologisch gezien is Christus op deze manier gedurende de hele dienst sacramenteel aanwezig.

Zijn er nog andere nieuwigheden?

We lieten ons inspireren door de Congolese ritus in de volgorde van de elementen tijdens de dienst, waarbij de bede voor ontferming volgt op de geloofsbelijdenis en gevolgd wordt door de vredeswens. De elementen op zich zijn niet nieuw, de volgorde wel. Daarachter schuilt een mooie inhoudelijke logica. We belijden eerst ons geloof, om dadelijk te erkennen dat we daar niet aankunnen, daarvoor ontferming te vragen en als antwoord op die bede de vrede te ontvangen.

Waarom enkel in Antwerpen en niet in heel Vlaanderen?

Wij houden rekening met de specificiteit van ons bisdom waar woord- en communiediensten sterk ingeburgerd zijn. Zoals de andere Vlaamse bisdommen erkennen wij dat we niet langer op alle plaatsen de zondagsliturgie zullen kunnen vieren en zetten we in de eerste plaats in op de idee dat de eucharistie idealiter op een aantrekkelijke manier gevierd kan worden op één of enkele plaatsen in een pastorale eenheid, de zogeheten zondagskerken. Tegelijkertijd kunnen we dit nu nog niet concreet waarmaken omdat gelovigen zowel in parochies als in instellingen vandaag graag met hun gemeenschap blijven samenkomen om de zondag te vieren. We erkennen dit verlangen en willen met deze richtlijn hieraan tegemoetkomen.

Zullen medewerkers en gelovigen hierin begeleid worden?

Jazeker! Vanaf oktober zijn er vormingssessies voor reeds opgeleide voorgangers. Gedurende het hele werkjaar zal een diocesane medewerker lokaal infossessies geven over de nieuwe richtlijn aan de gelovige gemeenschap. Tegelijk ontwikkelen we een kaart met de structuur van de dienst die gelovigen tijdens de viering als houvast kunnen gebruiken. Zoals we in de visietekst reeds stelden, streven we naar een actieve participatie. Dat is de belangrijkste uitdaging op vlak van liturgie. Waar de gemeenschap louter publiek is bij een persoon of groep die een optreden verzorgt, zal ze doodbloeden. Maar waar de gemeenschap de handelende persoon is van de liturgie, zal zij overleven.

De richtlijn is beschikbaar in een brochure en digitaal op www.bisdomantwerpen.be. Sessies met de diocesane medewerker kun je aanvragen bij ann.joris1@skynet.be.

“HET GEBED HAALT HET VAN DE TELEVISIE”

DPR BUIGT ZICH OVER GELOOFSOEVERDRACHT IN HET GEZIN

Op 21 juni kwamen de leden van de Pastorale Raad van ons bisdom voor de tweede keer samen in het Theologisch en Pastoraal Centrum. Voor de meesten was het een blij weerzien bij een onthaalkopje koffie. Deze keer stond ‘de geloofsoverdracht in het gezin’ op de agenda. Nieuwsgierig keken we uit naar het advies dat uit de gesprekken zou groeien ...

Johan Govaerts

Moderator Jacques Haers opende de vergadering van de Diocesane Pastorale Raad (DPR) met het voorlezen van het advies van de vorige Raad (zie *Relevant* mei-juni 2014, blz. 13). Mgr. Bonny legde op zijn beurt uit hoe hij met die aanbevelingen aan de slag ging: “Ik maakte een Duitse vertaling van het advies die ik aan kardinaal Kasper en aan onze nuntius overhandigde. Zelf ben ik ook van plan om enkele bladzijden te schrijven over de methodiek in het omgaan met vragen over het gezin.”

Ik raad jullie ook aan om via Google eens op zoek te gaan naar adviezen vanuit andere bisschoppenconferenties.” (zie bijvoorbeeld www.dbk.de/themen/bischofssynode). Ook op de website van de Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal is heel wat over de bijzondere bisschoppensynode te vinden (www.gezinspastoraal.be/1046).

Deel van het leven

Sam en Evi Goyvaerts-Freson leidden vervolgens het thema in. Ze getuigden vanuit hun ervaring als jong gezin met twee kinderen onder de vijf jaar.

“Als kind zongen we thuis gewoonlijk voor elke warme maaltijd een dankliedje”, herinnerde Sam zich zijn eigen geloofsopvoeding. “Toen we ouder werden, hielden we een kleine huisliturgie volgens een vast stramien. Daarvoor moest de televisie wijken.”

Bij Evi thuis verliep het anders. “Er werd nooit over geloof gesproken, maar er werd veel gedaan”, vertelde ze. “Mijn vader droeg het Mariabeeld op z’n schouder in de jaarlijkse processie. En mijn grootmoeder zat altijd met de paternoster in de mis. Ook mijn grootvader zag ik vaak bidden. Voor mij maakte dat gewoon deel uit van het leven.”

Evi en Sam ontmoetten elkaar in een geloofsvriendelijke sfeer. “Als jongere ging ik in op een aankondiging uit *Kerk & Leven* voor een tienerweekend, waar ik Sam leerde kennen”, blikte Evi terug. “Daar mocht en kon voor het eerst over geloof gesproken worden.”

Sam vertelde hoe de geloofsoverdracht vanuit hun gezin een verschillende uitwerking had bij zijn intussen volwassen broers en zussen: “We gingen er alle zes op een andere manier mee om. Evi en ik hebben het meest ‘gekopieerd’. Geloof in expliciete zin is niet bij ieder van ons even sterk aanwezig, maar de mentaliteit om je te verhouden tot anderen wel.”

In hun relatie als koppel en in hun jong gezin kiezen Evi en Sam uitdrukkelijk voor een gelovig-spirituele levenssfeer: “Als we vroeger een weekendje naar zee gingen, wandelden we ‘s ochtends naar het strand om er samen het ochtendgebed te bidden. Met kleine kinderen schiet het er soms bij in. Gelukkig kennen we andere koppels in dezelfde situatie met wie we kunnen praten over ons geloof.” Dat geloven meer is dan stilte en bidden, beseft Evi goed: “We proberen ons christen zijn ook in onze manier van leven tot uiting te laten komen. Dat vind ik het moeilijkst. Bewust met het milieu omgaan, niet extreem consumeren, kritisch televisie kijken ...”

Maar hoe draag je dat geloof in deze tijd over aan je kroost? “Onze kinderen zijn nog te klein om met hen van gedachten te wisselen over de triniteit. Toch nemen we hen reeds mee naar de kerk. We proberen ‘s avonds een gebedje te doen. Ze noemen dat ‘handjes bidden’. We vertellen dan een stukje uit het leven van Jezus. We geven ze ook een kruisje voor we vertrekken of bij het slapengaan”, legt Sam uit. “Maar we vragen ons ook af in welke Kerk onze kinderen straks zullen opgroeien.”

© Johan Govaerts

© Paul Hermans

Evi Freson en Sam Goyvaerts

Uitdagingen

In de gespreksgroepen kwamen heel wat uitdagingen ter sprake: "Er moet eerst geloof zijn om het te kunnen overdragen." Of nog: "Kinderen hebben een grote affiniteit met het religieuze. Dat kan men op school stimuleren." "We moeten ouders vormen via gezinsvriendelijke week-ends met een lage drempel." Een jongedame vertelt over haar ervaring vanuit het neocatechumenaat: "We gaan zaterdagavond naar de eucharistieviering omdat we op zondagochtend een huisliturgie in het gezin houden. We noemen dat 'lauden op zondag'. We werken met een verhaal uit de Bijbel. Zeker met oudere kinderen wisselen we daarover van gedachten: 'In welk personage zie jij jezelf terug?' Ik probeer ook de zondagsrust daadwerkelijk te respecteren. Geen was of strijk bijvoorbeeld."

Op basis van een synthese van de groepsverslagen goot het bureau van de DPR het advies in een kernachtige tekst (zie kader). Tot slot verwoordde onze bisschop enkele korte reacties: "Als kerkgemeenschap proberen we gedifferentieerd te werken. We geven impulsen waar zoveel mogelijk mensen al iets aan hebben. Steeds meer mensen willen er met hun gezin echt iets van maken en vragen waar ze terecht kunnen: 'Is er in de buurt een mooie gezinsviering?'" Hij benadrukte: "Een gezin dat werk wil maken van geloofsoverdracht, heeft ondersteuning nodig. Waar vindt het die vandaag nog? Vroeger paste alles als een puzzel: er was een gemeenschap en een draagvlak, maar nu staat dat gezin alleen. Hier ligt een uitdaging voor parochies. Misschien moet er iets georganiseerd worden als 'gezinnen voor gezinnen': wie er samen voor wil gaan, moet zelf de handen in elkaar slaan. Het moet groeien in het veld: gezinnen die elkaar vinden en eraan beginnen. Garanties voor de geloofsoverdracht hebben we niet."

Advies aan de bisschop en de bisschopsraad

De bisschopsraad legde de Diocesane Pastorale Raad de volgende vraag voor: Hoe kunnen de bisschop en de kerkelijke verantwoordelijken de geloofsoverdracht binnen gezinnen bemoedigen, bevorderen en ondersteunen?

Na haar bijeenkomst op 21 juni 2014 antwoordt de DPR hierop het volgende:

Geloofsoverdracht bij kinderen en jongeren is vandaag erg belangrijk voor de geloofsgemeenschap. Als gelovige volwassenen willen we hen 'het geloof gunnen' als bijdrage tot geluk. Geloofsoverdracht is echter een erg complex gebeuren dat zich in het leven van jongeren afspeelt tussen 'events' op scharnierenmomenten en de groei naar een eigen levensbeschouwelijke identiteit. Er is nood aan een kader om die complexiteit te verhelderen. We pleiten ervoor om in aansluiting bij de visietekst hier werk van te maken.

Er werden vier adviezen geformuleerd:

- Geloofsoverdracht in het gezin hangt samen met wat er aan kinderen en jongeren wordt aangeboden in de parochie, het onderwijs, de jeugdbewegingen ... We adviseren dat al deze betrokkenen de aandacht voor de geloofsoverdracht in het gezin meenemen in hun werking.
- Gezinnen hebben nood aan ondersteuning. Enerzijds kan dit gerealiseerd worden door reeds bestaand materiaal te ontsluiten en toegankelijker te maken. Anderzijds is er nood aan coaching van de gezinnen. We adviseren dat er diocesaan wordt geïnvesteerd in deze dubbele ondersteuning.
- Gezinnen verlangen naar geloofsverdieping en -beleving. Daarbij zijn de liturgie en haar voorgangers belangrijk. Zij kunnen stimulansen bieden om te groeien naar geloofsbeleving thuis, met een eigen huisliturgie. We adviseren dat er gewerkt wordt aan modellen voor liturgie waarin het gezin een centrale rol speelt.
- Kinderen en jongeren worden geïnspireerd door het sterk getuigende karakter van gelovigen. Gelovige gezinnen kunnen onder elkaar ervaringen delen. We adviseren dat er diocesaan wegen worden gezocht om kinderen en jongeren, al dan niet in gezinsverband, in contact te brengen met inspirerende gelovigen die het evangelie 'leven'.

Antwerpen, 30 juni 2014

DE VRAAGBAAK OVER PASTORALE EENHEDEN

OMBUDSDIENST VOOR PASTORALE EENHEDEN
GEEFT ANTWOORD OP JE VRAGEN

Op de dekenale ontmoetingen in Malle kregen de deelnemers de kans om vragen te stellen aan een ombudsdienst over de idee of de vorming van pastorale eenheden. En er leefden heel wat vragen: Met wie zullen we moeten samenwerken? Kunnen we nu al iets doen? Zal de nieuwe eenheid geen rem zetten op de huidige dynamiek? We laten je even meeluisteren.

Lea Verstricht en Johan Govaerts

“ Er is veel goede wil en betrokkenheid van de PT's bij het gelovig leven van hun lokale gemeenschappen en een groeiend besef dat voor bepaalde punten samenwerking en netwerking belangrijk zijn. De komende evolutie naar grotere pastorale eenheden brengt onzekerheid en spanning mee omtrent hun toekomstig bestaan als lokale eenheid en omtrent hun rol als PT.” (Marc De Maeseneer)

”

Hoe weten we met wie we moeten netwerken als we nog niet weten hoe de grenzen getrokken zullen worden?

Op dit moment liggen de grenzen van de meeste pastorale eenheden inderdaad nog niet vast. Het is ook belangrijk dat daar zorgvuldig mee wordt omgegaan en dat we niet te snel lijnen trekken. Het gevaar van grenzen is dat ze scheidend werken, eerder dan verbindend, terwijl we net dat laatste willen nastreven met de pastorale eenheden. Bedoeling is dat mensen en gemeenschappen zich samen roepen weten om in verbondenheid rond Jezus, en als leerlingen van Jezus, op verscheiden manieren gestalte te geven aan de Kerk in de samenleving waarin zij leven.

Kunnen we nu dan nog niets doen?

Jawel hoor, je kunt zeker al wat doen. Het is bijvoorbeeld goed om te beseffen dat zo'n netwerk van verschillende gemeenschappen en bewegingen maar kan bestaan dankzij de kracht van de verschillende partners in dat netwerk. Nu kun je al nagaan waar jullie kracht zit als kerkgemeenschap en daaraan werken. Wie zijn wij, en waar ligt onze opdracht of zending? En wat kunnen wij betekenen voor het ruimere verband dat de pastorale eenheid zal zijn. Bezig zijn met die vragen is een prima voorbereiding om in een netwerk te kunnen stappen. Zoek uit waar je goed in bent, wat specifiek is voor jullie gemeenschap en maak daar al werk van.

Wij zijn al volop aan het netwerken. Past dat wel in de pastorale eenheid die van bovenaf opgelegd zal worden? Zal die nieuwe eenheid geen rem zijn op de dynamiek die bezig is?

Dat laatste zou in ieder geval erg jammer zijn. Dat zou betekenen dat het team van de pastorale eenheid niet goed bezig is. Het is

“

Ik wil dit heel duidelijk stellen: een 'pastorale eenheid' gaat over het nieuwe netwerk dat nodig is om te werken aan een kerkgemeenschap met toekomst. We hebben het hier dus niet over de fusie of samensmelting van parochiekernen. Wat ons hier ter harte gaat, is de zorg voor een vitale en aantrekkelijke geloofsgemeenschap, waaraan alle betrokken personen en groepen hun medewerking kunnen verlenen.” (vicaris Wim Selderslaghs)

”

een goede zaak dat er genetwerkt wordt, dat we elkaar leren kennen als christenen in de wereld van vandaag, over de grenzen van parochies, instellingen, scholen, bewegingen heen. Op die manier komen we ook op het spoor van datgene waarin we gelijken op en verschillen van elkaar. En dat is op zich een enorme verrijking. Wanneer we de diversiteit en verscheidenheid vruchtbaar kunnen maken, zonder alles eenvormig te maken of door eenzelfde trechter te gieten, kan de Kerk zich ontplooiën op een manier dat ze betekenis krijgt voor heel veel en verschillende mensen.

Is dit niet in strijd met de idee van de zondagskerk? Iedereen moet samenkomen in een kerk. Alle medewerkers moeten daar zijn. Zal dat de ziel niet uit de verschillende

© Hilde Welffens

© Johan Govaerts

“Waar draden samenkomen, kunnen nieuwe knooppunten en een stevig netwerk ontstaan”, schrijft mgr. Johan Bonny in de recente brochure over de pastorale eenheid.

Tijdens de dekenale bijeenkomsten in Malle kon iedereen aanschuiven bij de ombudsdienst om vragen te stellen.

gemeenschappen halen? En is er dan nog ruimte voor verscheidenheid?

Het is niet de bedoeling dat alle liturgie verdwijnt uit de verschillende geloofskernen in de parochie en gecentraliseerd wordt in één kerkgebouw voor het ruimere gebied. Wel is het zo dat we ernaar streven om minstens op één plaats op zondag een eucharistieviering te laten plaatsvinden, waar mensen dan zoveel mogelijk kunnen samenkomen. Daarom wordt gevraagd om op dat uur geen andere vieringen te organiseren, zodat het gezamenlijk vieren van de eucharistie mogelijk blijft. Maar de visietekst houdt de mogelijkheid van gebedsdiensten al dan niet met uitreiking van de communie open. Ook daaraan werd gewerkt het voorbije jaar. Een orde van dienst werd hiervoor uitgewerkt (lees hierover meer op blz. 13). Vanaf het najaar zal een vorming aangeboden worden om je die orde van dienst eigen te maken, in de eerste plaats aan de pastores en gebedsleiders die ooit al een vorming volgden, vervolgens ook aan nieuwkomers, die na de opleiding een mandaat kunnen krijgen van voorganger in gebedsdiensten. Meer info hierover vind je in de programmabrochure van CCV.

“
De zorg die voor de pastorale eenheid Hulshoven (n.v.d.r. een fictief voorbeeld) – dat wil zeggen: voor ons allemaal – naar boven komt, is deze: hoe kunnen we de zending van de christelijke gemeenschap blijven waarmaken, vandaag maar ook morgen? Die zending heeft te maken met de gemeenschap van Hulshoven in haar totaliteit en met alle generaties die er wonen. Ze wil bouwen aan een christelijke gemeenschap waartoe allen zich kunnen wenden, ook de nieuwkomers en de zoekers.” (MDM)
”

van nood, zoals ziekte of vakantie. Op die momenten zou het fijn zijn, moest er spontaan een wederzijdse dienstverlening op gang komen.

“
Het gaat om een dubbele verbinding. Enerzijds tussen de vier parochiekernen van Hulshoven, die alle vier zelfstandig werken, zij het binnen het kader van een pastorale eenheid; anderzijds tussen de vier parochiekernen en alle andere geloofskernen die in Hulshoven actief zijn. Waar deze draden samenkomen, kunnen nieuwe knooppunten en een stevig netwerk ontstaan.” (WS)
”

“
Zoals de vrijwilligheid in het algemeen in onze maatschappij onder druk staat – wie trekt nog gratis lijnen op het voetbalveld? – brengt het niet-vinden van de ‘aflossing van de wacht’ bij de huidige mensen een grote ongerustheid en stress teweeg.” (MDM)
”

Is het niet gevaarlijk om vrijgestelden in de parochie zomaar in te schakelen in bijvoorbeeld rusthuizen? Zullen directies dan niet denken dat ze gratis personeel kunnen inzetten, waardoor de professionele pastorale aanwezigheid dreigt te verdwijnen?

Dit is een punt waarover absoluut verder dient nagedacht. Het samengaan van de verschillende geloofskernen is niet vanzelfsprekend, juist omwille van het verschillende statuut van personeel in bijvoorbeeld ziekenhuizen of parochies. Maar het zou wel jammer zijn dat dit verschil het onmogelijk zou maken om op elkaar een beroep te kunnen doen in situaties

GROEP IN DE KIJKER

ZESTIGPLUSSERS KOMEN OP ADEM EN LATEN STOOM AF

© Mia Verbanck

© Mia Verbanck

Vriendschap en dienstbaarheid

*Toen ik in januari 2012 de vraag kreeg om in het bisdom Antwerpen voorzitter te worden van Adem-Tocht (het vroegere Gulden Leeftijd), was ik net zestig jaar geworden. Als kind van mijn generatie zocht ik op internet meer informatie. Daar vond ik niet genoeg naar mijn zin. Dus besloot ik met verantwoordelijken te praten en proef te draaien in een gespreksgroep. **Het deed me 'ja' zeggen en ik heb er nog geen minuut spijt van gehad.***

Mia Verbanck

Na onze actieve beroepsloopbaan krijgen wij, zestigplussers, meer tijd en ruimte voor verdieping. Levens- en zinragen klinken indringender dan ooit: Hoe beleven we het ouder worden? Hoe geven we onze relaties gestalte? Hoe kijken we aan tegen het begin en het einde van het leven? Welke keuzes maken we daarbij vanuit ons christen-zijn? Waarin geloven we en hoe lezen we de Bijbelse verhalen? Hoe staan we als christenen tegenover maatschappelijke uitdagingen, Kerk, andere culturen en geloofsovertuigingen? Met wie kunnen we over dit alles in vertrouwen spreken en vrijmoedig uitwisselen?

In Adem-Tocht, een spirituele oase en vindplaats van gesprek, komen al deze vragen ter sprake. "Mensen hebben een plaats nodig om

op adem te komen", aldus Viviane, "en om eens stil te staan bij wat hen ten diepste bezighoudt. In Adem-Tocht mag je nieuwe adem opdoen of ook wel eens stoom aflaten."

Stap voor stap bezocht ik de groepen om kennis te maken en te luisteren. Ik vond er telkens mensen die uitkijken naar de maandelijkse samenkomsten en ervan leven, zoals in Hoboken: "Onze maandelijkse bijeenkomsten zijn werkplaatsen. We zoeken er naar de zin en de opdracht van ons leven. Jezus is onze inspiratiebron. Zijn gedachtenis vieren we door net als de eerste christenen brood te breken. Zo beleven we het Kerk-zijn."

Adem-Tocht houdt de vinger aan de pols en kijkt met een open blik naar de wereld van vandaag. We proberen onze levenshouding en ons geloof (verder) te vormen en te verdiepen. "In Adem-Tocht kwam ik 'thuis' als een zoekende naar een dieper geloof. Ik werd er uitgedaagd om mezelf op één lijn te krijgen met God", getuigt Guido.

Lid zijn van Adem-Tocht doet beroep op onze medemenselijkheid en scherpt onze dienstbaarheid aan. "We carpoolen om ter bestemming te geraken. En we bezoeken trouw onze zieke en oudere leden die er niet meer kunnen bij zijn", vertelt Maria. "Ook naar buiten zetten we ons in, voor een Derde Wereldproject, voor onze wijk en onze parochie."

Gespreksonderwerpen vinden we in ons tweemaandelijks tijdschrift. "Elk artikel is een opstap tot uitwisseling. Inspirerende vragen helpen ons daarbij", aldus Carla. "Ik voel me na de bijeenkomst vele inzichten rijker. Daardoor sta ik opener en sterker in het leven", valt Annemie haar bij.

Die vertrouwensvolle uitwisseling smeedt hechte banden. "We zijn vrienden door dik en dun!", getuigt een groep uit de Noorderkempen die al vele jaren trouw samenkomt.

Adem-Tochters ontmoeten elkaar ook driemaal per jaar op diocesane dagen. "We beleven deugd aan het feit dat we, over de groepen heen, ook eens met andere senioren over geloofsaangelegenheden kunnen uitwisselen", klinkt het dan.

De komende jaren willen we nieuwe, jongere groepen oprichten. De grootste uitdaging vandaag is aansluiting te vinden met zestigers en zeventigers die nu nog onvoldoende hun weg vinden naar Adem-Tocht.

Interesse? Je mag steeds contact opnemen met Mia Verbanck, 0495 28 65 38, mia.verbanck@skynet.be. Meer info op www.kerknet.be/microsite/ademtocht.

Een brokje geschiedenis

Reeds in de jaren zestig van de vorige eeuw was men zich in Frankrijk bewust van de groeikansen na het pensioen en de nood aan een christelijke vindplaats van dialoog. 'Leken' stichtten er de christelijke spiritualiteitsbeweging Vie Montante, intussen wereldwijd verspreid in meer dan vijftig landen. In 1975 kwam de beweging naar Vlaanderen als Gulden Leeftijd. In 2009 zocht men een eigentijdse naam: Adem-Tocht was geboren. Op dit ogenblik tellen we zowat tweeduizend leden, verdeeld over 135 gespreksgroepen, waarvan 19 in ons bisdom.

ESTAFETTE

MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Guislain Kibete Nkwar kwam veertien jaar geleden naar ons land ... als Congolese oblaat-missionaris en is nu pastoor in Antwerpen. Van het godsdienstig bruisende Congo naar de krimpende Kerk in Vlaanderen. Hoezo, missie in Vlaanderen?

© Paul Verbraeken

Guislain Kibete Nkwar

“Waarom ook niet”, glimlacht Guislain, sinds 2012 pastoor van Sint-Jan Evangelist en Sint-Anna in Borgerhout én pastoor van de Franstalige Afrikaanse gemeenschap in de agglomeratie Antwerpen. “Ik ben missionaris. Dat is mijn roeping. Maar ik heb natuurlijk mijn Congolese achtergrond en hou rekening met de gevoeligheden hier. Ik voel me hier echt gelukkig en ben inmiddels ook Belg. Mijn terrein is hier, niet in Congo. Dat vraagt aanpassing aan de realiteit van het land en de Kerk hier. Het klopt dat het aantal gelovigen hier niet meer hetzelfde is als vroeger. Maar staat er niet in de Schrift: waar twee of meer in mijn Naam samen zijn, ben Ik in hun midden? In Vlaanderen zijn we misschien nog een kleine minderheid. Maar diegenen die komen, zijn overtuigd. Met hen kunnen we Kerk zijn. Niet alleen met woorden, maar ook in daden. Ik zie dat voortdurend in initiatieven van Welzijnszorg, Broederlijk Delen enzovoort.”

Bijna vijftig jaar geleden werd Guislain Kibete Nkwar als derde in een gezin van zeven geboren in het dorpje Laba-Nsim, zo'n vijftig kilometer van Idiofa in de provincie Bandundu. Guislain is een Mbuun met als moedertaal het Kibunda.

Laba-Nsim met zijn eigen kerkje en schooltje ligt in de schaduw van het twee kilometer verder gelegen Laba waar de oblaten destijds hun grootseminarie hadden. Vader was er zowel timmerman als kok. De vieringen werden in Guislains jeugd nog verzorgd door Belgische oblaten. Die maakten door hun eenvoud, openheid en inzet grote indruk op hem. “Daar is ongetwijfeld mijn roeping begonnen: ik wou missionaris worden. Mijn ouders en mijn familie gaven me de vrijheid om daar ook echt voor te gaan.”

In de schoot van de congregatie begon Guislain zijn indrukwekkende opleiding van tien jaar

om op 28 juli 1996 priester te worden. Nabij Idiofa werd hij in volle rebellie parochiepriester maar “ik bleef openstaan voor missiewerk”. Tot er in 1998 een vraag kwam om iemand naar Vlaanderen te zenden “want daar waren bijna geen roepingen meer”.

Na veel overleg landde Guislain in ons land op 12 februari 2000, in volle winter. “Ik was natuurlijk nooit in Europa geweest maar ik was goed voorbereid. Ik wist wel hoe het met de Kerk hier gesteld was”, legt Kibete uit. “Ik werd opgenomen in de warme, kleine oblatengemeenschap in Boutersem”, herinnert hij zich. Van daaruit werd hij eerst in Bierbeek, daarna in Schaffen ingezet. Bijna terloops vertelt Guislain hoe hij zelf Nederlands begon te studeren en enkele maanden later in Leuven direct naar ‘niveau 3’ mocht. Naderhand haalde hij in Louvain-la-Neuve nog masterdiploma's antropologie en religieuze wetenschappen!

In 2011 zocht mgr. Bonny iemand voor de zielzorg in de Franstalige Afrikaanse gemeenschap in Antwerpen. Guislain meldde zich meteen. Intussen is hij hier nu twee jaar pastoor. “De Afrikaanse gemeenschap heeft haar kerk in Sint-Walburgis. Het gaat om enkele honderden mensen. Ik zorg ervoor dat ze binnen de moederkerk hun vieringen kunnen doen. Dat samenzijn kan voor hen de desam zijn”, vertelt Guislain. “In Borgerhout gaat het om een oudere, stedelijke bevolking. Ik bezoek mijn parochianen maar dat doe je niet zoals in Afrika. Mensen hebben hier wat meer tijd nodig. Nog vele mensen voelen zich betrokken bij de Kerk. Wij hebben de Geest om op te hopen. Wij moeten doen wat wij moeten doen en de rest in handen geven van God.”

© Missio

Het koor van de Franstalige Afrikaanse gemeenschap maakt elke viering tot een bruisend feest van geloof.

Paul Verbraeken

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van de bisschop van 14 juli 2014 werd de kapel van het Instituut Sint-Ursula te Antwerpen-Wilrijk, Sint-Bavostraat 49, onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet onwaardig gebruik, zoals bepaald in canon 1224 § 2 CIC.

© Abdij Tongerlo

Abt Jeroen De Cuyper (62) werd herkozen als 62ste abt van de norbertijnenabdij van Tongerlo. De verkiezing vindt plaats om de twaalf jaar.

BENOEMING

Jozef **Snyers** werd per 1 juli 2014 door de bisschop benoemd tot pastoraal rusthuiswerker in het Rusthuis Mariënhove te Westmalle (Ouderenzorg ZCS).

ZENDINGEN

Marc **Wieme**, pastoraal werker, werd per 1 juli 2014 door de bisschop gezonden tot pastoraal rusthuiswerker in het Rusthuis Mariënhove te Westmalle (Ouderenzorg ZCS).

Paul **Renders**, pastoraal werker, voorheen pastoraal ziekenhuiswerker in het AZ Turnhout, campus Sint-Elisabeth, werd per 28 juli 2014 door de bisschop gezonden tot pastoraal ziekenhuiswerker in het Psychiatrisch Centrum Bethanië te Zoersel.

OVERLIJDEN

Op 1 juni 2014 overleed te Antwerpen Michaël **Michel Beckers**, voormalig pastoraal rusthuiswerker in het WZC Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen. Hij werd geboren te Borgerhout op 12 augustus 1915 en tot priester gewijd op 15 augustus 1940.

Op 13 juli 2014 overleed te Geel Ferdinand **Kerkhofs**, voormalig lid van de priesterequipe Balen, Sint-Andries; Balen, Sint-Hubertus, Hulslen; Balen, Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand, Rosselaar; Balen, Sint-Willibrordus, Olmen en Mol, Sint-Jozef, Wezel. Hij werd geboren te Balen-Rosselaar op 3 juni 1936 en tot priester gewijd op 8 juli 1962.

Op 14 juli 2014 overleed te Bonheiden Ward **Van Haegenborgh**, missionaris van Scheut, voormalig parochievicaris te Edegem, Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes en Sint-Antonius, en medewerkend priester in de federatie Edegem en het RVT Immaculata (OCMW) te Edegem. Hij werd geboren te Leuven op 17 mei 1930 en tot priester gewijd op 7 augustus 1955.

Op 15 juli 2014 overleed te Deurne pater Paul **De Buck**, missionaris van Afrika (witte pater), voormalig pastoor te Antwerpen, Heilig Hart en voormalig pastoraal ziekenhuiswerker in AZ Monica, campus Deurne. Hij werd geboren te Schoten op 10 februari 1928 en tot priester gewijd op 18 april 1954 te Carthago (Tunesië).

Op 19 juli 2014 overleed te Brasschaat in AZ Klina Hendrik **Lambrechts**, voormalig leraar aan het Sint-Norbertuscollege te Antwerpen. Hij werd geboren te Antwerpen op 7 november 1920 en tot priester gewijd op 4 juni 1944.

Op 25 juli 2014 overleed te Geel Antonius **Karel Dirckx**, voormalig pastoor te Heist-op-den-Berg Sint-Salvator, Booischot. Hij werd geboren te Meerhout op 21 februari 1922 en tot priester gewijd op 27 juli 1947.

STOPZETTINGEN

Karel **De Voght** nam per 30 juni 2014 ontslag als rector van de zusters van de Christelijke Scholen (Rusthuis Mariënhove) te Westmalle. Hij werd herbenoemd tot medewerkend priester in het Rusthuis Mariënhove te Westmalle (Ouderenzorg ZCS) voor een periode van vijf jaar.

Theo **Fonteyn**, jezuïet, nam per 30 juni 2014 ontslag als parochievicaris te Antwerpen, Sint-Paulus. Hij blijft verantwoordelijk voor het wijkwerk Onze Dokken te Antwerpen.

Hugo **Depoorter**, permanent diaken, nam per 30 juni 2014 ontslag als diaken te Antwerpen-Borgerhout, Onze-Lieve-Vrouw ter Sneeuw.

Mark **Vranken** nam per 30 juni 2014 ontslag als pastoor te Antwerpen-Borgerhout, Heilige Familie en Sint-Cornelius en Antwerpen-Borgerhout, Onze-Lieve-Vrouw ter Sneeuw.

Mia **Bamps**, religieuze van het Heilig Hart (Rome), pastoraal werkster, nam per 30 juni 2014 ontslag als parochieassistente te Antwerpen-Borgerhout, Onze-Lieve-Vrouw ter Sneeuw.

Opvallend goed ter been zijn ze nog, de priesters die op 27 juni op het bisschopshuis ontvangen werden ter gelegenheid van hun gouden priesterjubileum. Sommigen zakten zelfs met de fiets af naar het centrum van Antwerpen. En dat bleef niet onopgemerkt... Op de foto van links naar rechts: mgr. Paul Van den Berghe, Jef Bats, Jef Snyers, Eric Vandewinckele, Gille Cuyvers, mgr. Bonny, André Goossens, Marc Dierickx, André Steenackers, Paul Scheelen en Fons Houtmeyers.

Martha **Goolaerts**, zuster van het Heilig Hart van Maria (Berlaar), pastoraal werkster, nam per 30 juni 2014 ontslag als parochieassistente te Antwerpen-Berchem, Heilige Drievuldigheid in de federatie Borgerhout.

Andrea **Caers**, zuster van het Heilig Hart van Maria (Berlaar), pastoraal werkster, nam per 30 juni 2014 ontslag als parochieassistente te Kapellen, Sint-Jacobus de Meerdere.

Eduard **Eddy Van Waelder** nam per 8 augustus 2014 ontslag als hoofdbibliothecaris van de bibliotheek van het Diocesaan Seminarie.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerk(st)ers van harte te danken.

WEES NIET BANG OM BURGERS VAN DE DIGITALE WERELD TE WORDEN

'Hoe kan de communicatie beter ten dienste staan van een authentieke ontmoetingscultuur?' Dat is de centrale vraag die paus Franciscus zich stelt in zijn boodschap ter gelegenheid van Mediazondag 2014, die in ons land op 28 september gevierd wordt.

Goede communicatie brengt ons dichter bij elkaar, laat ons elkaar beter kennen en laat ons groeien in eenheid. De muren die ons verdelen, kunnen alleen maar worden gesloopt als we bereid zijn om naar elkaar te luisteren en van elkaar te leren. De media kunnen ons hierbij helpen, vooral nu de menselijke communicatienetwerken ongekende sprongen voorwaarts hebben gemaakt. "Vooral het internet biedt ongekende mogelijkheden voor ontmoeting en solidariteit", schrijft de paus. "Dit is echt iets goeds, het is een godsge-schenk." Paus Franciscus wil dat de Kerk haar deuren opengooit en de straat optrekt. De digitale snelweg omschrijft hij als "een van straten waar mensen effectief en affectief bereikt kunnen worden".

Op Mediazondag, elk jaar op de laatste zondag van september, is de collecte in de eucharistievieringen in alle Vlaamse parochies bestemd voor de media-initiatieven van de Vlaamse bisschoppen en voor de aanwezigheid van de Vlaamse kerkgemeenschap in de media. Giften worden in dank aanvaard en kunnen overgeschreven worden op het rekeningnummer BE14 4350 2962 4183, met vermelding van 'Mediazondag 2014'.

JAARBOEK BISDOM ANTWERPEN EDITIE 2015

Het nieuwe jaarboek van het Bisdom Antwerpen zal begin januari 2015 verschijnen. Correcties en aanvullingen (van bijvoorbeeld adres, telefoon, gsm, e-mailadres, benamingen van instellingen, verschuivingen van functies) kunnen tot uiterlijk 17 oktober 2014 aan het secretariaat doorgegeven worden (bij voorkeur per e-mail: secretariaat@bisdomantwerpen.be).

Bestellingen daarentegen worden rechtstreeks gedaan bij Uitgeverij Halewijn. In *Relevant* van november 2014 zal je een bestelformulier vinden.

VERMELDING VAN DE HEILIGE JOZEF

Op 1 mei 2013 publiceerde de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten een decreet over de invoeging van de naam van de Heilige Jozef in de eucharistische gebeden II-IV. Op vraag van paus Benedictus en zijn opvolger paus Franciscus besluit de Congregatie dat voortaan na de naam van de Heilige Maagd Maria in de eucharistische gebeden II, III en IV, de naam van de Heilige Jozef moet worden toegevoegd. Op 17 maart 2014 verleende de Congregatie de *recognitio* voor de Nederlandse vertaling van de inlas, die door de Belgische bisschoppen werd goedgekeurd op 14 november 2013: "met de Heilige Jozef, haar bruidegom".

Op de webstek www.liturgie.be van de ICLZ vind je meer uitleg.

VERDUIDELIJKING

Om verwarring te vermijden, geven we nog even het e-mailadres van het Zorgteam van ons bisdom mee: zorgteam@bisdomantwerpen.be (dus zonder punt na de extensie 'be'). Je kunt het Zorgteam ook contacteren via 0476 08 35 55.

© Paul Hermans

KLEMTONEN BINNEN EEN EVENWICHTSOEFENING

De samenstelling van ons vormingsaanbod is een evenwichtsoefening. Dat is het elk jaar. Het aanbod dat we kunnen of zouden willen voorzien is zo uitgebreid dat we telkens keuzes moeten maken. Hierbij trachten we rekening te houden met de noden die jullie aangeven, de vragen die wij ontwaren en de inhoud van de visietekst. De kunst bestaat erin voldoende praktische vorming en ondersteuning aan te bieden voor het (vrijwilligers) werk dat ieder van jullie uitvoert en tegelijkertijd een degelijk aanbod te voorzien waarin ieder de nodige voeding vindt. Voeding om te verdiepen, om stil te vallen, om bezig te zijn met datgene van waaruit je leeft. Drie klemtonen uit onze programmabrochure willen we hier in de schijnwerpers plaatsen: de pastorale eenheden, conflicthantering en spiritualiteit.

Pastorale eenheden

Mocht je er nu nog niet van gehoord hebben, dan zat je waarschijnlijk een tijdje in het buitenland of op een heel rustige plek, afgesloten van de wereld. De pastorale eenheden: het leeft. Bij ons, bij jullie.

De idee van de pastorale eenheid vraagt op verschillende vlakken een *mind switch*, een heel andere manier van denken. Thema's zoals netwerking, leiderschap, teamwerking krijgen een andere invulling dan we tot nog toe op de meeste plaatsen gewoon waren. Het vraagt vorming en begeleiding, geduld en openheid, energie en rust. Samen met dekenassistenten en een aantal vrijwilligers zullen de CCV-medewerkers de veranderingsprocessen begeleiden en vorming voorzien waar nodig. Uiteindelijk is de essentie van de pastorale eenheid niet een nieuwe structuur, maar wel gemeenschap van Christus vormen vandaag. Daarop focussen we dan ook in ons vormingsaanbod.

Een overzicht van alle activiteiten die door de verschillende diensten, verenigingen en bewegingen in ons bisdom georganiseerd worden, vind je op www.bisdomantwerpen.be (klik op kalender in de linkerkolom) of via de link op www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Conflicthantering

Wat is een conflict? Is een meningsverschil ook een conflict of moet het daarvoor al verder gevorderd zijn? Conflicten zijn menselijk. Op zich hoeven ze geen grote problemen te veroorzaken, mits we ze tijdig durven te benoemen en aan te pakken. Voorkomen is altijd beter dan genezen. Verschillende soorten vormingen ter zake – steeds met een positieve benadering – kunnen aangevraagd worden. Contacteer gerust onze medewerkers om te polsen welk aanbod het beste bij jullie past.

Spiritualiteit en Bijbel

Wie vorig jaar onze vorming *van kanaal tot bekken* volgde, kent het beeld dat Bernardus van Clairvaux vaak gebruikt. Het waterbekken moet eerst gevuld zijn vooraleer het kan overstromen en van zijn volheid kan meedelen. Pas als men vervuld is van Gods liefde, is men in staat anderen lief te hebben en te helpen. We moeten geregeld tanken om 'ons waterbekken' bij te vullen. Ieder kan dit op zijn of haar manier doen. CCV voorziet een breed aanbod op het vlak van spiritualiteit en Bijbel: leesgroepen, vormings- en uitwisselingsgroepen, cursussen. Steeds zoeken we via een specifiek Bijbelthema of via inspirerende figuren naar de bron.

Hoe vind je 'jouw ding'?

Om jouw zoektocht naar een gepaste vorming of begeleiding gemakkelijker te maken, bieden we de mogelijkheid om op verschillende manieren te grasduinen in onze papieren programmabrochure of onze digitale versie: per thema, op startdatum of per doelgroep. In de brochure vind je vooraan het aanbod gebundeld per thema. Zoek je liever op startdatum van een activiteit, dan vind je achteraan een jaaroverzicht. Zoek je liever op doelgroep, dan kun je op onze website via het icoontje van de brochure je doelgroep selecteren. Zo kun je bijvoorbeeld een overzicht opvragen van alle initiatieven voor federatieteams.

Bij elk initiatief vind je de nodige details. Wens je meer informatie of ben je niet zeker of het aanbod wel voor jou bedoeld is, bel of e-mail gerust naar CCV: 03 287 35 83, antwerpen@ccv.be. Wij helpen je graag verder.

De papieren programmabrochure kun je nog steeds bij CCV aanvragen. Je vindt ze ook digitaal op www.ccv.be/antwerpen. Neem ook een kijkje op www.ccv.be/caritas en www.dsko.be/nl/higwa/welkom.

DOORKIJK

BEZINNING

© Zuster Lutgardis

De zalige Beatrijs van Nazareth, mediterend bij haar 'Zeven manieren van minne' ...

ONDERWERPING?

*"Ik weet niet wie – of wat – de vraag stelde.
Ik weet niet wanneer zij gesteld werd.
Ik herinner me niet dat ik antwoordde.
Maar eens zei ik ja, tegen iemand – of iets.
Vanaf dat moment heb ik de zekerheid dat het leven zinvol is
en dat mijn leven, in onderwerping, een doel heeft.
Merkstenen" (Pinksteren 1961) Dag Hammarskjöld*

© Zuster Lutgardis

Zuster Katharina

Dag Hammarskjöld, de voormalige secretaris-generaal van de Verenigde Naties, vertrouwde heel sterke gedachten toe aan zijn dagboek. Zijn omschrijving van een jawoord is me erg dierbaar en toch kan ik zijn woorden niet rechttop lezen. Telkens opnieuw struikel ik over het woord 'onderwerping'. Had hij dat niet kunnen weglaten? Het zou zoveel mooier, zoveel aanvaardbaarder klinken.

Doorheen de jaren wordt me duidelijk dat precies die onderwerping een sleutel is in het zoeken naar zingeving. Voelen de moslims dit intuïtief aan? De wortel *slm* in moslim en islam betekent ook onderwerping. Bestaat er een vorm van zingeving die geen onderwerping inhoudt? Gaat het niet altijd om de erkenning van iets wat groter is dan mezelf en het loslaten van de controle? Of het God heet of verbondenheid of Liefde of gegevenheid of mededogen, telkens zijn het realiteiten die groter zijn dan ik. Misschien kan ik het positiever formuleren: de keerzijde van onderwerpen heet overstijgen. Zingeving heeft voor mij te maken met iets of iemand die me overstijgt, die me optilt over mijn kleinmenselijke kunnen heen, iemand die me (op)roept om uit mezelf (en mijn eeuwige

berekeningen) te treden, iemand die onverwachte mogelijkheden in mezelf aanspreekt. In die zin staat zingeving voor mij dicht bij roeping: ja zeggen in de breedst mogelijke betekenis van het woord.

Als mensen worden wij telkens opnieuw geconfronteerd met de kleine, banale kanten van de werkelijkheid. We dromen van uren gebed maar zijn geërgerd door iemand die te luid binnenkomt of een been dat slaapt. We willen gastvrouw spelen maar laten de ovenschotel aanbranden. We plannen een fietstochtje met het gezin en vinden ons op over een lekke band. We willen onze buurvrouw helpen maar ze reageert helemaal anders dan verwacht ...

Stuk voor stuk zijn het situaties waarin we ja zeggen op een uitnodiging die ons overstijgt en optilt – concrete vertalingen van ons eigen zingevingsproject – maar waarbij we niet anders kunnen dan ons onderwerpen aan de menselijke kant ervan. Wij zijn geen God maar geïncarneerde wezens, gebonden – lees: onderworpen – aan de wetten van tijd en ruimte, zou Simone Pacot zeggen.

Zingeving heeft voor mij alles te maken met ja zeggen tegen iets of iemand en me te onderwerpen aan alle consequenties hiervan. Het is de sleutel voor een tevreden en gelukkig leven. Dag Hammarskjöld beaamt:

*Vermoeid en eenzaam.
Vermoeid, het hart doet zeer.*

*Langs de rotsen sijpelt de dooi.
De vingers zijn stom, de knieën trillen.
Nu, nu is het ogenblik daar
dat je niet mag loslaten.*

*Anderen vinden rustplaatsen op hun weg,
in de zon waar ze elkaar ontmoeten.
Maar dit is jouw weg
en het is nu,
nu dat je niet mag falen.*

*Schrei, als je kunt,
schrei, maar klaag niet.
De weg koos jou -
en je moet dankbaar zijn.*

Zuster Katharina

VERANDERINGEN IN ONS BISDOM

OOK VOOR IJD ANTWERPEN

© IJD Antwerpen

Er zijn vele veranderingen op til in ons bisdom, nu we volop werk maken van de visietekst. Veranderingen die soms wat ongemakkelijk aanvoelen, maar die ook vele kansen bieden. Dat geldt ook voor IJD Antwerpen. Vanaf september 2014 zullen we meer lokaal werken in de zogeheten 'kernen voor jongerenpastoraal.' Deze kernen zullen aanvankelijk worden opgestart in Turnhout, Hoogstraten/ Rijkevorsel en Antwerpen.

Saskia van den Kieboom

Dit betekent geenszins dat de werking van jongerenpastoraal IJD Antwerpen zoals je die nu kent, tot het verleden behoort. Integendeel, deze blijft bestaan met enerzijds rechtstreekse activiteiten en vormingen voor jongeren en begeleiders op diocesaan en interdiocesaan niveau en anderzijds de vorming en ondersteuning van bestaande jeugdpastorale lokale initiatieven. Daarnaast kiezen we er echter heel bewust voor om te bouwen aan lokale kernen voor jongerenpastoraal om aan jongeren een thuis te bieden. Een plek waar ze mogen zoeken en vinden, waar ze zich veilig mogen weten, waar ze welkom zijn met hun vreugde en verdriet, een plek waar ze iets mogen ervaren van de belofte van God 'Ik zal er zijn voor jou'. We willen ons daarbij niet beperken tot jongeren die we al bereiken, maar ons ook actief richten op jongeren die niet (meer) kerkbetrokken zijn.

Een kern voor jongerenpastoraal is een plaatselijke pastorale werking die aan (en met) jongeren een eigentijds geloofsaanbod doet, met daarin alles wat nodig is om hen te laten groeien als christen en om hen alle kansen te geven om christelijke gemeenschap te vormen. Het aanbod omvat zowel eerste initiatie als oefenkansen als de mogelijkheid om uiting te geven aan de eigen geloofsbeleving als christen. Deze kern is ingebed in een pastorale eenheid, maar heeft een brede uitstraling naar de omliggende pastorale eenheden. De kern richt zich tot jongeren van voorbij de vormselleeftijd tot jongvolwassenen van om en bij de dertig, met als focus de 16- tot 25-jarigen. In zo'n kern geeft een halftijdse beroepskracht

van Jongerenpastoraal IJD Antwerpen in samengedragen verantwoordelijkheid met een team van vrijwilligers vorm aan het aanbod.

De opdracht van een kern voor jongerenpastoraal bestaat erin de vier kerntaken van de Kerk te verwezenlijken. Concreet wil dit zeggen:

Liturgie en gebed

We willen jongeren inwijden in (de betekenis van) liturgie en gebed, hen een oefenplaats bieden voor persoonlijk gebed en voor gemeenschapsgebed en liturgie, hen helpen te leven vanuit liturgie en gebed.

Verkondiging en catechese

We willen (de vreugde van) het evangelie zo doorgeven dat jongeren het kunnen betrekken op hun eigen leven. We willen jongeren helpen taal en teken te geven aan hun geloof, hen laten kennismaken met het leven van de Kerk en hen uitnodigen zich daarvoor te engageren.

Diaconie en solidariteit

We willen jongeren gevoelig maken voor de vraag 'wie is de mens voor wie jij zorg draagt?' Tegelijk willen we jongeren oefenplaatsen bieden om zorg te dragen voor een ander en hen uitnodigen om geëngageerde christenen te zijn/worden.

Gemeenschapsopbouw

We willen jongeren laten kennismaken met de gemeenschap van leerlingen van Jezus en laten ontdekken wat hun plaats daarin zou kunnen zijn en hen uitdagen om verantwoordelijkheid op te nemen voor deze gemeenschap.

JONGERENKATERN

JONGERENPASTORAAL CONGRES

Omwille van alle veranderingen die op til zijn in ons bisdom, ook inzake jongerenpastoraal, willen we een congres jongerenpastoraal organiseren voor iedereen die de jongerenpastoraal genegen is. De toekomst is aan de jeugd. Het wordt zo vaak gezegd, maar hoe zit het met de plaats van de jongeren in de Kerk? Het lijkt steeds moeilijker om jongeren aan te spreken voor jeugdpastorale initiatieven. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat (zoekend) gelovige jongeren een plaats krijgen waar ze op een eigentijdse manier samen met andere jongeren hun dromen en geloof kunnen uitdiepen?

Vanuit een realistisch besef van de omvang van deze uitdaging willen we met iedereen die op welke manier dan ook betrokken is bij jongerenpastoraal nadenken over zo'n aanbod. Met een brede waaier van mensen die jongerenpastoraal een warm hart toedragen, zal dit wis en zeker een boost van creatieve ideeën teweegbrengen die dan in een samengedragen visie gegoten worden.

We kozen er reeds voor om een bepaalde weg in te slaan. Vanuit IJD zullen we vanaf september 2014 meer lokaal werken, op vijf plaatsen in ons bisdom (zoals je in het eerste artikel kunt lezen). Verder zullen we naast onze bestaande groepen ook pastorale eenheden ondersteunen als zij een nieuw jeugdpastoraalproject willen opstarten.

Op 6 december 2014 verwachten we jullie van 13.30 tot 22 uur.
Meer info: <http://www.ijd.be/kalender/jongerenpastoraal-congres>

PLUG & PLAY WAAR IS JOUW SCHAT?

Op 31 maart 2014 slaagde Verse Vis erin om de paus te interviewen. Verse Vis is een communicatieproject van en voor jongeren dat werd opgestart naar aanleiding van de Vlaamse deelname aan de Wereldjongerendagen in Rio in 2013. Vijf Vlaamse jongeren werden door paus Franciscus ontvangen, konden met hem in gesprek gaan en hadden toestemming om de hele ontmoeting te filmen. Wat zij toen realiseerden, deed niemand hen voor. Het volledige interview met de paus dat nog nergens te zien was – het reportageprogramma Koppen op VRT zond slechts een deel uit – evenals de documentaire over het bezoek aan de paus, kun je nu op dvd bekomen. Bij de dvd hoort ook een magazine met foto's, de uitgeschreven tekst van het volledige interview en een neerslag van de ervaringen van de jongeren over hun onverwachte ontmoeting met de paus.

De dvd en de verwerkingsmethodiek kun je ontlenuen in de infotheek van IJD Antwerpen. De dvd is ook te koop (15 euro). Geïnteresseerden mailen best naar Saskia van den Kieboom: saskia.van.den.kieboom@ijd.be

DE BRAAMBES

In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.

We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved and were loved, and now we lie
In Flanders fields.

Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If you break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders fields.

Major John Mc Crea (1915)

WAS JIJ ERBIJ?

© Durand

Tijdens de diocesane bedevaart naar Lourdes in juli ging er speciale aandacht naar zieken. Een beklievend moment was de eucharistie met de gemeenschappelijke ziekenzalving, in het bijzijn van familie, kinderen en zelfs kleinkinderen in de Bernadettekerk.

© Jos Laeremans

Als kerkbaljuw moet je vroeg uit de veren kunnen. Dat ondervond koster Bart Verbraeken tijdens zijn eerste 'optreden' op Open Kerkendag 2 juni. Dit initiatief wil het rijke religieuze erfgoed in onze streken onder de aandacht brengen. Reeds om 8.30 uur was Verbraeken present in de Sint-Alfonskerk in Heist-Goor om de gelovigen voor de zondagse eucharistieviering welkom te heten en 'toezicht' te houden tijdens de eucharistieviering. Dat is immers de voornaamste taak van de kerkbaljuw, in de volksmond ook wel 'suisse' genoemd.

© Joke Bakelants

Lachende gezichten troef tijdens de Kempense bedevaart op 2 juli. Vanuit verschillende geloofskernen uit de Kempen en het bisdom Antwerpen zakten gelovigen af naar Beauraing om er te bidden tot Onze-Lieve-Vrouw. Onder het motto 'hun stemmen werden als één stem' vierden de pelgrims met onze bisschop voor het eerst eucharistie in de basiliek. De bovenkerk van het heiligdom werd vorig jaar immers verheven tot basiliek.

In oktober vindt de buitengewone synode over de pastorale uitdagingen voor het gezin in de context van de evangelisatie plaats in Rome. Niet alleen de Diocesane Pastorale Raad boog zich over het thema, ook op andere avonden in ons bisdom laten gelovigen zich informeren en doen ze hun duits in het zakje. Op 10 juni gaf professor Annemie Dillen van de faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven in het TPC toelichting over enkele thema's en hete hangijzers uit de kerkelijke leer over het gezin.

© Johan Govaerts

Vakantie is soms niet alleen ontspannen, maar ook je inspannen. Van 8 tot 18 juli bracht het Antwerps Kathedraalkoor een bezoek aan Werfenweng, op dertig kilometer van Salzburg, in een speciaal voor jonge muzikanten ingerichte verblijfplaats. Stonden de namiddagen in het teken van sport, spel en toerisme, in de voormiddag studeerden de jonge muzikanten naarstig het repertoire in. Op 13 juli luisterde het koor de eucharistie op in de Dom van Salzburg.

© Antwerps Kathedraalkoor

© Remy Van Looveren

Een ingetogen verbondenheid op de dank- en herdenkingsviering voor overleden PWW's en diakens op 22 juni in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal.

© Pascale Bémelmans

Op 7 juni vierde Kamiano zijn twintigjarig bestaan. Het restaurant voor thuislozen opende de deuren op 4 juni 1994, toen één avond per week. Tegenwoordig is Kamiano ook iedere voormiddag van de weekdays open voor acute opvang en begeleiding voor wie op straat leeft, ontbijt en lunch, administratieve hulp, douchemogelijkheid enzovoort. Op woensdag- en zaterdagavond kunnen daklozen en mensen in nood allerhande er terecht voor een gratis warme maaltijd. Maar het grootste geschenk is de oprechte aandacht en vriendschap die hen daar te beurt valt.

© Mariënhove

"Dankbaar zijn is één van de meest positieve emoties die er zijn. Laat dank het belangrijkste zijn dat hier mag klinken! En verbondenheid: 'Ik zet mijn boog in de wolken', zegt God, 'als teken van verbond met mijn volk. Laat daarvan en daarvoor de regenboogkaars in de kapel getuige en oproep zijn om in verbondenheid met jullie, zusters, dit werk te mogen en kunnen doen. En ten slotte: tijd! Tijd om te kunnen luisteren en tijd om te mogen groeien. Dank u!" Zo getuigde Marc Wieme die op 10 juli door onze bisschop werd gezonden als pastoraal werker in het rusthuis Mariënhove te Westmalle.

© Toerisme Mol

"Wandelpeter" Jan Hooyberghs, maar liefst 83 lentes jong, controleert 'zijn' wandelpaden het Schilderspad en het rolstoelpad De Witte Mol in Mol. Met het comité van de vijftien kapelletjes onderhoudt hij er ook deze openlucht-kruisweg. Traditiegetrouw is de meimaand toegewijd aan Maria, maar ook tijdens de rozenkransmaand oktober worden heel wat kapelletjes voor Onze-Lieve-Vrouw extra versierd en opgepoetst. Het is het werk van vele onzichtbare handen. Dank je wel!

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

LOURDES

Een jaar geleden heeft Mariska haar op acht maand doodgeboren zoontje begraven. Nancy van de bloemenwinkel had zo iets nog nooit eerder meegemaakt, maar ze herinnert het zich als de dag van gisteren. Mariska was een klein kransje met witte linten komen bestellen en de dag na de begrafenis stond Mariska met het bloemstuk terug in de winkel. Of ze het niet wilde terugkopen want het had er maar een dagje op gelegen en d'r was niks aan. Omdat Mariska kraakt van de armoede, had Nancy het uit pure compassie gedaan. Het kransje was Mariska's eerste mislukte poging geweest om haar verdriet te verwerken. Er zouden er nog volgen. Opnieuw zwanger geraken van de Kevin was haar volgende, maar dat wilde niet lukken. Van geloof herinnert Mariska zich alleen de lielevrouw waar haar moeder iets mee had, want die stookte altijd kaarsen als ze in de miserie zat. Daarom heeft ze aan de Kevin gevraagd om met haar eens tot in Scherpenheuvel te rijden. Hij had haar eerst uitgelachen, maar het ten slotte met veel tegenzin en met zijn occasie-Toyota toch gedaan. Ze was in de kerk gaan zitten huilen terwijl de Kevin aan

de overkant in het café een Duvel dronk. De bedevaart was mislukt omdat Mariska helemaal alleen was en omdat Kevin er niet in geloofde. Mariska had erover verteld toen ze haar haar liet knippen bij de coiffeuse aan Gaby, toevallig voorzitter van Ziekenzorg en goed van inborst. Gaby heeft deze zomer voor Mariska een complete beeweg naar Lourdes gesponsord. Eerst was ze heel aarzelend vertrokken maar nu komt ze er zo goed als niet meer van terug. De lielevrouw in de grot sprak haar niet echt aan maar die andere Maria van de kruisweg met het lichaam van haar dode zoon op haar schoot heeft haar helemaal ondersteboven gekregen. In die statie ontdekte ze een icoon die haar verdriet helemaal verbeeldde: een wenende moeder om haar dode kind. En verder was Lourdes gewoon een zalige plek geweest omdat je er ronduit kon vertellen over je verdriet zonder dat iemand vond dat je er moest over ophouden. Mariska had op terrasjes dikwijls foto's uit sacoches zien halen van overleden kinderen, echtgenoten of ander gemis, die werden uitgewisseld en vol begrip bekeken. En bovendien was ze de hele tijd omringd

geweest door vrijwilligers die allemaal een luisterend oor hadden en haar hielpen om al haar verzwegene pijn openbaar te maken. Dat was de kern van haar genezing geweest. Het wonder kwam even later. Ze is terug zwanger.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

© Hilde Welfens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

Kerk en economie

www.relevant-bisdomantwerpen.be

